

ILGÜN

ایل گون

شماره ۲ شهریور ۱۳۷۶

No. 3 September 1997

در این شماره :

مقالات :

- هنک کنگ ، از دیروز تا امروز
- ترکمنها، جمهوری اسلامی ایران و اپوزسیون
- آقای خاتمی، انتظارات و واقعیتها

- فرهنگ شاعران ترکمن:

مسکین قلیچ

- موسیقی ترکمن

- ترجمه : قسمت آخر

آسیای میانه ...

- معرفی کتاب

- شعر: Gabus diñi

- تریبون آزاد

- Jüneýt han hakda

- اخبار ترکمنصحرا و منطقه

گزارش و تفسیر:

- آخرین روزهای صادق خلخالی
- جنگ بر سر نفت دریای خزر
- دیدار نیازوف از کشور آلمان
- فاجعه نابودی مراتع ترکمنصحرا
- سفر رفسنجانی به شمال هیج ارمغانی
- برای ترکمن ها ندارد.
- چرا کرکان استان شد؟

فاجعه نابودی آقای خاتمی، انتظارات

مراتع و واقعیتها

ترکمنصحرا

زمین های حاصلخیز

ترکمنصحرا دچار فقر

گیاهی شدند.

از هشتصد هزار هکتار مراتع قشلاقی

ترکمنصحرا که دامداران در فصل های

پائیز و زمستان هرسال برای چرای

واحدهای دامی خود از آنها استفاده می

کنند ششصد هزار هکتار آن در اثر

خشکسالی و کاهش بارندگی دچار

خسارت و آسیب فراوان شده است و به

همین خاطر میزان علوفه تولیدی در مراتع

قشلاقی به حداقل ممکن و بویژه در

منطقه داشلی برون به صفر کاهش یافته

است. به اعتقاد کارشناسان مرتع اداره کل

منابع طبیعی کرکان و کنبد ، با توجه به

آثار خشکسالی و کاهش تولید علوفه به

میزان ۱۰۰ کیلوگرم در هکتار ، دامداران

امسال برای تهیه علوفه دام با کمبود ۶۰

هزار تن علوفه مواجهند که این میزان می

توانست نیاز علوفه ۲۵۰ هزار واحد دامی

در مدت چهار ماه تأمین کند. به گزارش

روابط عمومی اداره کل منابع طبیعی

کرکان و کنبد ، مراتع آسیب دیده شامل

بقیه در صفحه ۲

آقای خاتمی بعنوان رئیس جمهور جدید

ایران کابینه خود را معرفی نموده و

اعضاء این کابینه از مجلس شورای

اسلامی رأی اعتماد گرفته اند. خاتمی که

زمانی از مقام وزارت خود در کابینه

رفسنجانی بعنوان اعتراض به وضعیت

موجود آنزمان صرفنظر کرده و به

ریاست کتابخانه ملی اکتفا کرده بود

اینک پا به میدانی گذاشته و به مقامی

رسیده که بنا به ادعای خود با آن فساد

و بی عدالتی که آنزمان به آن معترض

بود و اکنون بیشتر گسترش یافته به

مبارزه و مقابله بر خواهد خواست.

وضعیت طاقت فرسا و حکومت رعب و

وحشت از جانبی، وعده و وعیدهای

خاتمی مبنی بر ایجاد جامعه مدنی از

جانب دیگر باعث پیروزی چشمگیر وی

بر رقیبش ناطق نوری که از طرف ولی

فقیه و دستگاه حاکمیت حمایت میشد

کردید. بسیاری از آراییی که به خاتمی

داده شده نه با شناخت و حمایت از وی

بلکه برای مخالفت با ناطق نوری و

حامیش ولایت فقیه به وی داده شده

است.

خاتمی تاکنون تأکید کرده است که به

وعده هایش عمل خواهد کرد ولی برجای

آوردن آنها هرچند که بسیار متحول نیز

نیستند. در چهارچوب این سیستم با

مشکات عدیده ای روبرو خواهند شد.

در نخستین کام وی اجبارا حیییی را به

بقیه در صفحه ۲

فاجعه نابودی ...

۲۰۰ هزار هکتار از مراتع شمال کنبد شامل بخش های مرلزی و داشلی برون . ۲۰۰ هزار هکتار از مراتع مراوه تپه شهرستان مینودشت و ۱۰۰ هزار هکتار از مراتع بخش کمیشان و آق قلا است. به گفته کارشناسان ، آثار ناشی از فقر مراتع که نوعی فقر گیاهی است ، به دلیل خشکسالی فقط در کمبود علوفه خلاصه نمی شود ، بلکه تأثیرات سو، و ضررهای فراوانی از جمله در زمینه فرسایش خاک ، بروز سیل در اثر بارندگی های بعدی ، به دلیل عدم پوشش گیاهی ، تغذیه نشدن سفره های زیر زمینی به علت کمبود آب کشاورزی ، تلفات دام بر اثر کمبود علوفه ، هجوم آفات و بیماریهای گیاهی به مزارع کشاورزی و باغ ها به دلیل از بین رفتن منابع تغذیه حشرات ، بالا رفتن هزینه های دامپزشکی در اثر سو، تغذیه دام در مراتع فقیر و کمبود تولیدات دامی را به همراه دارد .

مراتع ترکمن صحرا که زمانی از مراتع بسیار مستعد در منطقه و کشور محسوب می شد ، به دلیل عدم مدیریت صحیح ، بهره برداری بیش از حد و تبدیل به زمین های زراعی ، به مناطقی فقیر و غیر قابل استفاده تبدیل شده است. به اعتقاد کارشناسان ، مراتع یاد شده با وجود وارد آمدن خسارات ناشی از خشکسالی و کاهش چشمگیر تولید علوفه ، از استعداد بسیاری برخوردارند و می توان در یک اقدام جدی ، با اختصاص اعتبارات ویژه و اجرای طرح های مرتعداری ، آنها را به مراتعی غنی و پربرار تبدیل کرد .

فرهنگ ...

معینی، اسدالله. جغرافیا و جغرافیای تاریخی کرکان و دشت، تهران: بی نا، اسفند ۱۳۴۴: ۴۱۴.

میرنیا، علی. طوایف ترکمن در دشت کرکان و خراسان، مشهد: اطلس، زمستان ۱۳۶۶: ۲۰۵-۲۱۲. (نمایه پایانی خطا و کاستی دارد).

هینت، جواد. سیری در تاریخ زبان لهجه های ترکی، تهران: نشر نو، ۱۳۶۵: ۲۸۰.

آقای خاتمی ...

سمت معاون اول خود برگزید و بسیاری از یاران نزدیک خود از جمله کرباسچی و بهزاد نبوی را نتوانست در کابینه اش جای دهد. خاتمی علیرغم مخالفت جناح سلطه کر رسالت بر وزرای ارشاد و کشور انتخابی خود تاکید و مقاومت نموده و رأی اعتماد گرفت ولی از طرفی دیگر چهار وزیری را در کابینه اش نشانده، یا نشانده اند، که در انتخابات ریاست جمهوری به رقیب خاتمی رأی داده بودند که مهمترین آنها وزیر امنیت و اطلاعات است.

خاتمی اگر بخواهد در وعده ها و اعتقاداتش پایدار بماند و در آبراه اقدامات عملی انجام دهد باید شاهد جنگ قدرت در حکومت جمهوری اسلامی بود. خامنه ای که نمیتوانست باور کند که کاندیدای مورد حمایتش بعنوان رهبر انقلاب با اختلاف عظیمی شکست خورده است، در مراسم تنفیذ خاتمی گفت: «وی تا موقعی رئیس جمهور است که در صراط مستقیم بماند» هرچند وی خود آگاه است که قاطعیت، اقتدار و توان خمینی را ندارد، که با یک اشاره بنی صدر را عزل کرد، بتواند خاتمی را که با آراء ۲۰ میلیون نفر انتخاب شده براحتی برکنار نماید.

خاتمی در راه اجرای وعده هایش، در راه اجرای جامعه مدنی که بسیار از آن حرف زده مجبور است باندهای مافیایی و مراکز قدرت بسیاری را که تا بحال شکل گرفته و سرطان وار سراسر جامعه را در خود تنیده اند از بین ببرد و این کار ساده ای نخواهد بود.

در اینجا باید به چند مورد دقت کرد. اولاً اینکه خود خاتمی بعنوان رئیس جمهور سوگند یاد کرده است که پاسدار جمهوری اسلامی و مذهب رسمی کشور(شیعه) ؟ باشد، یعنی اینکه وی از چارچوب منافع جمهوری اسلامی پا فراتر نخواهد گذاشت. برخلاف برخی از رهبران اپوزیسیون نباید از این امامزاده انتظار معجزه داشت، حمایت کورکوانه از وی و دنباله رو وقایع شدن آن سیاستی خواهد بود که اپوزیسیون را به دنباله روی از خط امام کشاندو آن فجایع را

آفرید، نیاپستی که با شرکت در جنگ قدرت و با جانبداری از جناحی باعث توهم در مردم شد. ولی بهر حال در شرایط حاضر رد و کوبیدن وی نیز به معنای حمایت از باند انحصارطلب رژیم خواهد بود که این با هیچ منطق عادلانه قابل توضیح نخواهد بود. همینکه وی در همین چارچوب نیز تغییر و تحولاتی بر خلاف منافع انحصارگران بتواند انجام دهد میتواند روزنه ای باشد برای تحولات آتی. مورد دوم اینکه توده های مردم در واداشتن خاتمی به اجرای آنچه که وعده هایش را داده نقش مهمی را ایفاء خواهند نمود. حضور و شرکت مردم در فعالیتهای جامعه باعث وحشت جناح سلطه کر خواهد بود که تاکنون مردم را کوسفندانی می پنداشتند که تعدادی روحانی آنها را قیم باشند. همانچیزی که یزدی رئیس قوه قضاییه بیشرمانه میگوید که «دخاله در سیاست فقط حق روحانیت است».

در اینگونه شرایط متحول وجود یک اپوزیسیون دمکراتیک، متشکل و با برنامه و شرکت فعال و مستقلانه مردم در راه دمکراسی و در مطالبات اجتماعی - اقتصادی نقش بسیار مؤثری را ایفاء خواهد کرد. ملت ما از طریق اعمال اراده مستقلانه خود باید بخواهد که رئیس جمهور در جهت رفع اجحافات ، آنطور که قولش را داده ، اقدامات مؤثر انجام دهد. آقای رئیس جمهور باید در عمل نشان دهد که چند مرده حلاج است.

گلدی

موسیقی ...

میدان کاربرد موسیقی ترکمنی

همه گونه های موسیقی ترکمن - برپایه دیدگاه روش اجرای هر یک از آنها - در زندگانی این قوم ، جایگاه کاربردی ویژه ای دارد. به دیگر سخن برای هر قشری ، بر پایه نیازها و باورهای آنان ، گونه ویژه ای از موسیقی نواخته می شود.

(مانده دارد)

چرا گرگان استان شد ؟

بالاخره دولت لایحه استان شدن کرگان را تصویب کرد و قرار است که به زودی اجرا گردد. این تصمیم دولت پس از چندین سال دعوا و جنجال بر سر استان شدن گنبد یا کرگان انجام می گیرد. تقسیمات جدید کشوری بنا به نوشته های روزنامه های رژیم در درجه اول بخاطر بهبودی اوضاع اقتصادی این مناطق انجام می گیرد. قرار است وزارت کشور تقسیمات جدیدی در سطح ایران انجام دهد. استان های خراسان و مازندران اولین استان های ایران هستند که شامل این تقسیمات شده اند. تقسیم جدید مازندران ناعادلانه است. زیرا نصف جمعیت این استان را ترکمن ها تشکیل می دهند. و دولت ایران بدون در نظر گرفتن این عامل کرگان را با جمعیتی ۲۵۲.۸۴۲ به عنوان مرکز استان انتخاب کرد. رژیم کرگان را آگاهانه

انتخاب کرد. زیرا انتخاب گنبد به منزله یگانگی و یکپارچگی ترکمن ها محسوب می شد و از جهتی تحمل یک استان ترکمن نشین و آتیم در شمال ایران. یعنی در مرز ترکمنستان. برای رژیم غیر ممکن بود. در حالیکه گنبد هم از نظر جمعیت (۵۲۴.۷۷۵ نفر) و وسعت و همچنین قدرت اقتصادی بیشتر از کرگان قابلیت استان شدن را دارد. پراکندگی ترکمن ها در استانهای مختلف به معنی پایمال گشتن حقوق آنهاست. در انتخابات مجلس شهر های ترکمن نشین در نتیجه تقسیم ناعادلانه بین مناطق مختلف نمی توانند نماینده مستقل خویش را انتخاب نمایند و تاکنون هیچ نماینده ترکمنی از اکثریت آرا برخوردار نبوده و بدین خاطر بندرت نماینده ای از ترکمن ها در مجلس حضور داشته است. استان شدن کرگان به معنای عقب نگهداشته شدن شهرهای ترکمن نشین است. هم اکنون قیمت زمین ها در کرگان و اطراف آن سرسام آور بالا رفته است. در حال حاضر هیئت نمایندگان مجلس از کرگان و اطراف آن بازدید می کنند و چگونگی تبدیل شدن کرگان به استان را از نزدیک بررسی می کنند.

نویسنده : حسین

صمدی

فرهنگ شاعران ترکمن - مسکین قلیچ

مسکین قلیچ (meskin qelic)

تخلص قلیچ. مسکین نام ادبی او است که در ترکمنی افزون بر نادار. به معنای شمشیر بینوایان می باشد. کناره ترک (اکنون ترکمن صحرای ایران) ۱۳۶۸ \ ۱۸۲۷- بایندر ۱۳۲۵ ه. ق. \ ۱۹۰۴ م. بخشی. آموزگار و شاعر ترکمنی سرا از طایفه آتابای ایل کوکلان. از زندگانی و تبارش آگاهی درستی به دست نیست. همین اندازه می دانیم که سالهای نخست یادگیری را در مکتب خانه زادگاه خود گذراند. از نوجوانی دوتار نوازی و خوانندگی را فرا گرفت و با آهنگ خوش می نواخت و می خواند. پس از آن به خیره و بخارا رفت و تحصیل خود را دنبال کرد. هم زمان با آموختن علوم دینی. به فراگیری زبانهای فارسی. ترکی و عربی پرداخت و در این زبانها چندان چیره شد که سروده های شاعران برجسته ای چون فردوسی. نظامی گنجوی و امیر علیشیر نوایی را می خواند و بهره می گرفت. مسکین قلیچ پس از گذراندن آموزش علوم دینی از بخارا به دیار خود بازگشت و برای کوکلانها درس خانه دینی بنیاد نهاد و به آموزش دانسته های اسلامی پرداخت. پس از آن نوازندگی و خوانندگی را به کنار گذاشت و سروده هایش را دیگران می خواندند. وی سخنوری اجتماعی بود و به اندازه توان در آوردگاههای گوناگون ترکمنها شرکت داشت. سروده هایش روان. رسا و سرشار باورها و آرمانهای انسانی و اسلامی - بر پایه گرایش های عرفانی -. زندگی و بوم ترکمنها. دوستی ها و دشمنی ها. داد از بیداد زمین و زمان. زهد ریایی و ناداری است. آورده اند که وی سروده هایش را کرد نیارود و تنها در یاد ترکمنها. بویژه بخشی ها. با اندکی دگرگونی ماندگاری یافت. پیداست شماری از شعرها در گذر زمان از دست

شد. نخستین بار در ایران سروده های در دست او با نام مسکین قلیچ به کوشش مراد دردی قاضی (گنبد کاوس: قابوس نشریاتی. ۱۳۲۷ خ. ۲+۱۴۰ صفحه) چاپ شد و در سال ۱۳۶۱ نیز همین سروده ها بی کاستی و افزونی بار دیگر به چاپ رسید. اسدله معینی مرگ او را در ۱۳۰۲ و آرامگاهش را بایندر آورده است.

کتابشناسی او به فارسی:

۱. مقاله

دیه جی. عبدالرحمن. آوازخوان صحرا. همشهری (۱۳۷۲.۶۲۷) : ۱۰.

دیه جی. عبدالرحمن. مسکین قلیچ از نوازندگان صحرا. شعر. ۲. ش ۱۲ (مرداد و شهریور ۱۳۷۲): ۷۲-۷۶.

۲. در کتابها

بدخشان. قربان صحت. نامهای ترکمنی (ترکمن آدلاری). گنبد کاوس: یاختی. ۱۳۶۹: ۱۱.

بیگدلی. محمدرضا. ترکمنهای ایران. تهران: پاسارگارد. زمستان ۱۳۶۹: ۲۳۲-۲۳۷. ۲۳۴. ۲۷۵. ۲۸۱-۲۷۶. ۵۴۲.

زندگی و مبارزه خلق ترکمن. گنبد: کانون سیاسی-فرهنگی خلق ترکمن: ستاد مرکزی شوراهای ترکمن صحرا. بهمن ۱۳۵۸: ۱۲.

شوقی. عباس. دشت کرگان. تهران: موسسه خاور. آبان ۱۳۱۴: ۲۲.

صمدی. حسین. کتابنامه مازندران. ساری: سازمان برنامه و بودجه استان مازندران. ۲۰۱۳۷۲ ج: ۳.

قاضی. مراد دردی. خود آموز ترکمنی. گنبد کاوس: بی نا. بهمن ۱۳۷۲: ۷۸.

کسرانیان نصرالله. ترکمن های ایران. متن و شرح عکس ها زیبا عرشی. تهران: بی نا. تابستان ۱۳۷۰: ۲۶.

کلی. امین الله. تاریخ سیاسی و اجتماعی ترکمن ها. تهران: علم. زمستان ۱۳۶۶: ۱۶۶-۱۶۸. ۲۵۲-۲۵۳. ۲۵۲.

Jüneyt han we Şaltaý han hakda

(Türkmen yaşulynyň
yatlamalaryndan)

Mezenne 1309-1311-nji
Şemsi-gamary ýyllary
Jüneythan bilen Şaltaýhan
Iranda yaşadylar. Rezaşah
olaryň başyna goşun
gönderdi. Olaryň söweşen
yerlerine : „Gögjäň-gädigi“,
„Ýykylmyş-depilmiş“, „Gara-
ýantamyň-gädigi“ diýerdiler.
Döwlet goşunynyň başynda
(Atalardan) Meljanhan,
Hezreti-ajal(Pars), Nazar-
gylyç serheň(Ganýokmaz),
we Durdy Teýýar(Igdir)
bardylar.

Olaryň arasynda uly bir
atyşyk bolman, eýsem Jüneyt
hanyň üç atlyşy gelen goşuny
yzyna serpýär.

Nazargylyç serheň şol yerde
ok degip ölerden soňra
beýleki başlyklar gelen
goşuna : „Yza çekiliň“ diýip
perman beripdirler.

Jüneyt hanyň mezenne 300-
400 we Şaltaý hanyň 50-60
atlyşy bardy. Şaltaý han ,
Jüneyt han bilen gatyşmazdy.
Ol başga yerde düşüp, ýöne
Jüneyt hanyň töwereginde
gezerdi.

Ol zaman birje gara reňkli
uçyan bardy. Kā-kā aýlanyp
giderdi.

Jüneyt hanyň goşunynyň
içinde baş-atarly zenanalar-
da bardy.

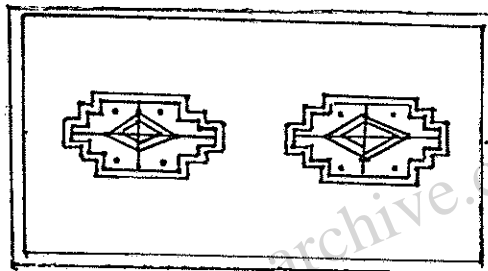
Obada ywürük at bolsa,
kümüş deregine alardy.

Onyň yüpekden puly gaýrada
üç ýyl yörpdir.

Adamlaryň bili guşakly-
pyçaklydy. Esbap-şäylary

düýän üstünde durardy.
Tüpeňleri düýän iki ýanyndan

ذکر است که نیازوف در این نشست به
ترکمن های دنیا و مقیم آلمان نیز اشاره
کرد و گفت : «در سرتاسر دنیا ۲۲
میلیون ترکمن زندگی می کنند که ۵
میلیون آنها در جمهوری ترکمنستان
هستند، ما می دانیم که در کشور آلمان
نیز ترکمن ها زندگی می کنند و حتی
در ترکمنستان سرمایه گذاری کرده اند .
کشور ترکمنستان به این ترکمن ها حق
شهروندی می دهد. نیازوف در ادامه
سفر خود از شهرهای برلین و مونیخ
نیز دیدار به عمل آورد و با نمایندگان
شرکت های بزرگ آلمان دیدار کرد در
پایان دیدارش نیازوف بنا بر برنامه
ریزی که قبلا انجام گرفته بود. در شهر
مونیخ مورد عمل جراحی ترمیم شریان
قلب قرار گرفت.



bir-birine çatykdy. Düyeleri
çökende tüpeňleri ýere
degmezdi.

Jüneyt hanyň Nepes we Eşe
diýen ogylary bardy. Ol
öldirjek adamlaryny: „Itiden
çykaryň“ diýärmiş. Şeýdip ol
öz bir gyzyny ärinden nariza
bolany üçin, itiden çykartdy.

Jüneyt han ak-sakally, inçe-
tegelek yüzli adamdy. Mele
reňkli , düýän yününden
ýasalan geýimi bardy. Gyzyl
yüpekden ýakasy bardy.
Aýagynda gaýyşdan bir akja
dolagly çokaýy bardy.
Başynda mele- gyzyl reňkli
telpegi bardy. Şol wagtylar
50-60 yaşlaryndady. Namaz
wagty tüpeňini öňinde goýup
namaza durardy.

Yatlamalary ýazan
Şawly 1996

دیدار نیازوف از آلمان

در اواخر ماه اوت نیازوف دیدار چهار
روزه ای از کشور آلمان بعمل آورد. روز
اول نیازوف با رئیس جمهور و صدر
اعظم آلمان دیدار به عمل آورد. هدف
اصلی نیازوف از این سفر تشویق
شرکت های آلمانی برای سرمایه گذاری
در ترکمنستان است. صادرات آلمان در
سال گذشته از ۲۷۰ میلیون مارک تجاوز
نکرده است و هنوز شرکت های آلمانی
قزاقستان و قرقیزستان را به ترکمنستان
که ۲۷ درصد از صادراتش از نفت و
گاز کشورش است، ترجیح می دهند.
تحلیل گران سیاسی آلمان بر خلاف
نمایندگان اتحادیه صنایع آلمان که
خواستار کشایش بازار ترکمنستان به
روی کالاهای آلمانی است، نیازوف را
شخص دیکتاتور می شناسند و تبلیغ
کیش شخصیت در ترکمنستان و همچنین
پایمال شدن حقوق بشر و نیز آزاد
نبودن احزاب را مورد انتقاد قرار داده
اند. نیازوف و هیئت همراهش در اولین
روز دیدارش بنا به دعوت اتحادیه
صنایع آلمان در شهر کلن طی سخنانی
گفت که ترکمنستان حتی پیش از
فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی با کشور
آلمان رابطه داشته است و بسیاری از
کالاها از جمله پنبه و محصولات
کشاورزی دیگر به کشور آلمان صادر
می کرده است. در نشست کلن که بیش
از صد تن از نمایندگان شرکت ها و
واحدهای اقتصادی بزرگ آلمان شرکت
داشتند ، گفته شد که آلمان علاقمند است
بطور گسترده در حوزه دریای خزر
سرمایه گذاری کند. نیازوف در این
نشست اعلام کرد که از این به بعد
ترکمنستان در کشور آلمان سفارت
مستقلی خواهد داشت و سفیر ترکمنستان
را به حاضرین معرفی کرد. کشور آلمان
در مقایسه با کشورهای همای عضو
اتحادیه اروپا و همچنین ژاپن و کره
جنوبی آنچنان که انتظار می رفت سرمایه
گذاری نکرده است و هم اکنون که ایالات
متحده آمریکا هیچگونه مخالفتی با صدور
کاز ترکمنستان از طریق ایران نکرده
است. شرکت های آلمانی میخواهند به
نحوی دیرکرد خود را تلافی کنند. قابل

نویسنده : حسین صمدی

موسیقی ترکمن

برای شناخت موسیقی ترکمنها، آشنائی با این مردم - اگر چه به گونه فشرده - از نیازهای پایه ای است. با چنین دیدگاهی کوشش شده است . گفتار در دست بیشتر به موسیقی پرداخته و از دیگر موارد دوری شود. در شمال خاوری و خاور ایران کنونی - از کناره های شرق دریای مازندران تا بخش های دورافتاده بجنورد - سرزمینی است که نزد مردم به ترکمن صحرا ، ترکمنستان، و یا دشت کرگان آوازه دارد. جایی که در جغرافیای سیاسی حکومت های پهلوی و جمهوری اسلامی ایران ، در دو استان مازندران و خراسان جای دارد. این قوم که بر پایه بیشتر منابع کهن نسب خود را به ترکمنهای غز \ اغوزی می رساند در گذر سده ها و به دلایل گوناگون از مغولستان کنونی به دیگر جایها رفتند و بیشتر آنان در ترکمنستان کنونی و ایران روزگار گذرانده و می گذرانند.

ترکمن های ایران به سه گروه بزرگ بخش می شوند که هر یک از آنان ایلی را پدید آورده اند. روشن است که در پراکندی های پس از آن شاخه های گوناگونی در هر یک از این گروهها پیدا شده است . این سه گروه بزرگ یوموت - برخی منابع به خطا یموت نوشته اند - تکه و کوکلان نام دارند. یموت ها در منطقه جلگه ای مازندران جای دارند. کوکلانها در کوهپایه ها و بیشتر تکه های بازمانده در ایران کنونی در خراسان و منطقه مرزی مازندران بسر می برند. گوناگونی زیست در زندگی اجتماعی ، فرهنگی ، نداب و رسوم ، پوشاک ، هنرها و از جمله در موسیقی آنها بی تأثیر نمانده است. موسیقی ترکمن مجموعه ای از آواها و نغمه های دلنشینی است که به راستی نمایشگر احساسات ، برداشت ها و باورهای این قوم می باشد. از دیر باز تاکنون ترکمن

ها با ماهیگیری و بافندگی ، کشاورزی و دامداری روزگار می گذرانند. شیوه دامداری و کوچ ایلی به ویژه در روزگار گذشته بر زندگی آنان سایه افکنده است. ویژگی های زندگی این چینی ، در همه زمینه های موسیقی ترکمن پیداست. مهمه گوسفندان، عوعوی سگهای کله ، هی چابک سواران ، بانک سم اسپها ، باد ، توفان ، نفس های گرم ماهیگیران دریای مازندران ، صدای خیش ، صدای چرخ نخریسی ، بانک نمدمالها ، ریتم دقتین دختران و زنان قالیباف، نیایشها، نمایشها و ... همه و همه چنان با ذهن نوازنده ترکمن تنیده است که وقتی سازش را کوک می کندو به بانگ واهی دارد. گویی از آواهای جاری زندگیش مدد می جوید. کودک ترکمن با لالایی مهر به خواب می رودو یا ریتم دقتین های سنگین قالی مادر و خواهرش از خواب بر می خیزد. در نوجوانی با نواهای دلنواز بخشی \ باخشی آشنا می شود و آن گاه که گرد پیری بر کیسوان آفتاب خورده اش نشست ، دوتار در برمی گیرد و اندوه و یا شادی اش را در آوازهای غریب سر می دهد. به راستی که میلاد ترکمن با موسیقی است. و با همو جان می سپارد. به راستی که موسیقی ، برجستگی و ویژگی شگفتی در فرهنگ و فولک ترکمن دارد.

ویژگیهای کاربردی

آنگاه که بخشی در میان شور و هیجان مردم سازش را به دست گرفته و سروده های تغزلی و یا حماسی را اجرا می نماید. در احساسات خفته شوری بر می انگیزد. در چنین شرایطی ، ترکمن می تواند در ساعت های زیادی در رزمگاهها از ویژگی های تاریخی و فرهنگی خود دفاع کند. مولودی، غزل، نقل، چوپائی، هودی، لاله له ، ذکر نوحه و پرخانی قالب های گوناگون کاربردی موسیقی ترکمنی است. بیشتر این شکل های اجرایی ، همراهی ساز و آواز پیوند ویژه ای میان شعر و موسیقی در فرهنگ ترکمنها شده است

پیوند در ادب و موسیقی ریشه در گذشته تاریخی و نیز روش زندگی این مردم دارد. به دیگر سخن در میان قبیله هائی که مدام از سوی همسایگان تهدید می شدند ، سخنوری ، برانگیزی و آماده سازی جوانان برای جلوگیری و یا یورش نقش اساسی داشته است . از اینرو است که در میان ترکمنها ادبیات غنی و منظومی آفریده شده است که سرشار از حماسه آفرینی مبارزان و رزم آوران ترکمن در دفاع از ارزش های قومی است. دیوان شاعران نام آوری چون مختومقلی فراغی ، ملا نفس و کمینه ، افزون بر جنبه های پند، زیبایی دوستی ، دارای سروده هائی در این زمینه است . این سروده ها به همراهی آهنگ دوتار بخشی در فضای تب آلود و بیمناک مردمی که آماج یورش دیگران قرار گرفته اند ، پخش می شود و آنان را برای دفاع آماده می سازد. یا زمانیکه در ابه ای عروسی به راه می افتد ، بخشی با نواختن و خواندن سروده اهی تغزلی ، و شادی آفرین ، شکوفه های امید به زندگی ، در دلها می شکوفاند. بدینگونه است که موسیقی ترکمن مانند دیگر زمینه های فولکلوریک با مردم زندگی می کند و با هر نسلی تازه می شود. بخشی حتی در عروسی ها و دیگر گردهم آئی های شاد سخن از زندگانی و تاریخ پر فراز و نشیب ترکمن می گوید. هر چند غمگین ، اما با غرور و استوار از مردم خود می گوید. نخستین موضوعی که در مضارب ها زینت ها ، تحریر ها و چرخش های ملودی به گوش جان می نشیند ، همین توان پایداری است . حتی در حق های سوزناک بخشی که نشاندهنده اندوه ایلی است ، شکفت آور اینکه اینگونه موسیقی ترکمن - با این ویژگی ها - تنها در عروسی ها زنده و بر جای مانده است. پیگیری این موسیقی در نشست های شاد ، با وجود ناهمگونی ظاهری میانه آنها ، به تنهایی گویای ویژگی و پیچیدگی فرهنگ و آئین ترکمن هاست. از گذشته تاکنون فرهنگ و هنر ترکمن - مانند روزگار آنها آماج تاز و تاخت و دستبرد زمانه و

موسیقی ...

حکومتگران بوده است. در چند دهه اخیر نیز . رسانه های همگانی به جای همراهی و همکاری با مردم و فرهنگ دوستان . برای شناسائی کردآوری. شناساندن و کمک و آفرینش موسیقی بومی . با ترفندهائی سبب کاهش اهمیت ویژه بخشی ها شدند. بخشی ها که روزگاری میان مردم ارزش والائی داشتند . چندان دچار دشواری های روانی و مالی شدند که بسیاری از آنان به آلودگی تن دادند. در چنین شرایطی پیداست که شماری کژ اندیش بر آن باشند که بخشی ها را نزد مردم . مثنی و لکرد نوازنده و آوازه خوان بنمایند ! با این همه . امروزه . با کوشش شماری از آگاهان و توانمندان هنر . موسیقی ترکمن جانی دوباره یافت و افزون بر شمار اندک بازمانده از نوازندگان و خوانندگان پیشین . گروههای نوینی روی کار آمدند. این موسیقی در گذر تاریخ پر فراز و نشیب خویش استادان بزرگی چون : چادونر . چالمان . وه لیم کو . عاشور یولما. قلیچ جان. غیچاق چی . غارادلی. کوکلان را به خود دیده است. جز آنها . بخشی های برجسته گذشته - بر پایه روزگار زندگانی - عبارتند از قره شاهیر. جبار بخشی . کور قوجالی. پتک بخشی . حال نیاز بخشی . چولاق بخشی . دولت دوردی . قره دالی کوکلان . دوردی بخشی حان دوردی قجق چی . ایلک بخشی . بک گلدی . همراه قجق چی . عالی بخشی . کرخان . نوبت نیاز . از بخشی های نام آور همروزگار ترکمن صحرا می توان از استاد نظرلی محجوبی (از ایل یوموت - آتابای -) . آشور کلدی کرکزی (از ایل کوکلان) . دوردی طریک (از جعفربای) و بایلی تکه (از ایل تکه) یاد کرد. موسیقی ترکمنی در چهار دستگاه : مخمس . تشنید (تجنیس)، نوایی . و غنریق لار اجرا می شود. این چهار دستگاه درباره بخش بندی موسیقی ترکمنی آورده اند که تاکنون نزدیک به پانصد مقام ترکمنی شناسانده و اجرا شده است که

هریک از آنها سبک و میزان های ویژه ای دارند . هر یک از مقام ها به یادمان رویداد برجسته ای آفریده شده است . مانند مقام

کوک تپه \ کوک دغه مقامی که به یاد فاجعه کشتار ترکمنها به دست روسها در سده ۱۹ میلادی - آخرین نبرد ۱۸۸۱ - خلق شد. همه مقامها در چهار دستگاه : مخمس. تشنید (تجنیس)، نوایی و غنریق لار جای دارند دیگر اینکه این آهنگ ها - که بیشتر آنها هنوز بی کلام نواخته می شوند - در چهار سبک ویژه و جدا از هم اجرا می شوند.

۱- کرکان یولی (ارتاج)

۲- خیوه لی.

۳- ماری یولی (سبک مرو)

۴- دامانا یولی

امروزه به سبب گیرائی و ویژگی هر یک از آنها بیشتر بخشی ها هر چهار سبک را می نوازند. با آنکه در موسیقی عامیانه ترکمنی . وزن و ضرب برجستگی دارند . شگفت است که نزد گروههای بخشی - برخلاف موسیقی بیشتر قبیله ها - ساز ضربی دیده نمی شود و وظیفه نشان دادن ضرب آهنگها با نوازندگان دوتار است که به شیوه ویژه ای - با نواختن پنجه روی دوتار - انجام می دهند. همه آهنگ های ترکمنی داری ریتمی روشن و رده بندی شده هستند تا آنجا که نگاه کوک. سازها را با ریتم کوک می کنند . بیشتر قطعه ها و ترانه های ترکمنی در میزان های ساده ۲/۴ . ۳/۴ . ۴/۴ و گاهی در میزان های ترکیبی ۶/۸ و ۳/۸ اجرا می شود. گاهی نیز میزان های لنگ ۵/۸ و ۷/۸ دیده و شنیده می شود. از دیگر پدیده های جالب آهنگ های ترکمنی دوصدایی . بدینگونه که بیشتر یک فاصله چهارم درست با ملودی اصلی همراه است. و صدای یاد شده با انگشت شصت روی سیم دوم دوتار به دست می آید . یاد آور می شود که سیم های دوتار را به فاصله چهارم درست کوک می کنند. بر پایه نقش پیام رسانی و تأثیر گذاری . موسیقی ترکمنی به گونه های زیر رده بندی می شود.

۱- موسیقی عاطفی :

این گونه موسیقی به آواز اجرا می شود . مادر با آوایی غمین . احساسات و آرزوهای نهفته خود را به فرزند می گوید. این گونه موسیقی را به فارسی لالایی و به ترکمنی هودی hudi می نامند. سروده های لالایی ها سرشار عاطفه مادری و نشان دهنده رویاها و آرمان خواهی مادران است.

۲- موسیقی تغزلی :

در این گونه (چنانچه از نام آن پیداست) آوازه خوان سوز و گداز عاشقانه و شرح دوری دلدار را می خواند موسیقی تغزلی ترکمنی را می توان به دو گونه لاله \ لاله و چوپانی خوانی بخش کرد.

۱-۲- لاله \ لاله را دختران جوان در میان همسالان می خوانند . در آن معمولا یکی از دختران قوپوز - سازی که به فارسی زنبورک می نامند - می نوازند و تنی دیگر از دختران که نوایی خوش دارد . می خواند و شور دیگری به همروزگاران خود می دهد !

۲-۲- چوپانی خوانی گونه ای دیگر از موسیقی تغزلی است که یادمانی از روزگار رمه داری است. جوان بر ساز خود - نی - دمیده و سروده هایی در کله از دشواری روزگار . زندگی و دوری از دلداده می خواند. با ژرف نگری در چوپانی خوانی می توان ویژگیهای جایگاه زیست و روش زندگانی آنها را (رمه گردانی و کوچ روی) شناخت .

۳- موسیقی حماسی - رزمی :

در این گونه موسیقی . بخشی همراه با دوتار نوازی . سروده هائی می خواند که بیانگر رزم آوریهای جنگندگان و ستمدیدگان مردمی است. کوراوغلی \ کوراوغلی بین ترکمنها نیز چون دیگر خانواده ترک . پرآوازه ترین منظومه حماسی است که به شیوه نقل خوانی - مینوازند و می خوانند. از گذشته های دور تاکنون . در هنگامه های خیزشهای

هنگ کنگ از دیروز

تا به امروز

سالهای ۴۴-۱۸۴۰ بریتانیا کبیر و چین درگیر جنگ تریاک بودند. اروپائیان با تکیه بر قدرت نظامی خود توانستند بازار عظیم چین را به روی مواد مخدر که در مستعمره خود هند تولید میکردند باز نمایند. اوایل قرن نوزدهم کشورهای اروپایی و بویژه بریتانیای کبیر از چین چای و ابریشم میخریدند. آنها قیمت این کالاها را با نقره میپرداختند. از آنجایی که چینی ها علاقه چندانی به کالاهای غربی نشان نمیدادند. توازن معاملات بازرگانی بنفع چینی ها تمام میشد. برای پایان دادن به این وضع، انگلیسها به فروختن تریاک پرداختند. فروش تریاک از سال ۱۸۲۰ از ۲۴۰ تن به ۱۸۴۰ تن در سال ۱۸۴۰ رسید. اعتیاد به تریاک چنان دامنه وسیعی بخود گرفت که پادشاه چین برای نجات سرمایه کشور خواست خرید و فروش تریاک را ممنوع نماید. تنها محل تجارتي بین المللی در کنار رودخانه مروارید در کان-تون بوداروپائیان تنها از اینجا میتوانستند تحت مراقبت شدید و پشت دروازه های شهر نمایندگان خود را در چین تامین نمایند. سرانجام پادشاه چین نماینده ویژه خود این ته هسو را به این محل فرستاده خواستار واگذاری بی قید و شرط دارایی تریاک معامله کران گردید. بعد از شش هفته تجار تریاک مجبور به دادن تن ها تریاک به چین گردیدند. چینی ها تریاک ها را سوزاندند و تجار را مجبور به ترک منطقه نمودند. این امر بهانه ای گردید تا انگلیسی ها جنگ را بر علیه چین شروع نمایند. آنها شانکهای را تصرف نموده و در جهت رود یانگ تسه تا «نان-کینگ» پیش رفتند. در مذاکرات صلح ۲۹ اوت ۱۸۴۲ اروپایی ها باز کشایی پنج بندر دریایی را بروی کالاهای خودشان به چین دیکته نمودند. جزیره هنگ کنگ که در آن تجار رانده شده از کان تون، اقامت گزیده بودند. به مدت نامعلوم به بریتانیا واگذار شد.

ادامه در صفحه ۸

کاربرد دارد. چند تن با اجرای حرکت هایی که به رقص مانند است، کوشش می کنند ذهن آشفته کرد آمدگان - بیماران - را آرامش بخشیده و آنان را درمان کنند. موسیقی آئینی ترکمنی «پرخوانی» \ «پری خوانی» ، «ذکر» ، مولودی خوانی و «نوحه خوانی» است . هر یک از این چهار شیوه ، کاربرد و جایگاه ویژه ای دارد .

شکل های اجرای موسیقی ترکمنی

موسیقی ترکمنی بر پایه چگونگی روش اجرای آن به سه دسته : سازی ، آوازی ، سازی - آوازی ، رده بندی شده است .

۱- سازی :

در این شیوه - که تنها در آئین پرخانی \ «پری خوانی» به کار می رود - بخشی ها در مقام نوازی دوتار می نوازند . بی آنکه آواز خوانی شود .

۲- آوازی : «ذکر» \ رقص خنجر ، مولودی خوانی ، نوحه خوانی و «هودی» در این شیوه اجرایی جای دارند که در برگیرنده آوازهای بی همراهی ساز است .

۳- سازی - آوازی :

بیشترین و گسترده ترین روش اجرای موسیقی ترکمنی ، شیوه سازی - آوازی است . «چوپانی خوانی» ، «شب خوانی» ، «لاله» \ «لاله خوانی» روش های کوناگون این گونه موسیقی است . گروه نوازندگان (دوتن تار نواز و یک نوازنده کمانچه) سازهای خود را با هم «هم کوک» می کنند . پس از آن آهنگی می نوازند . نخست پیش درآمد (در ترکمنی «پیاده») را نواخته و پس از آن آهنگ اصلی را می نوازند و می خوانند .

ادامه در صفحه ۲

موسیقی ...

اجتماعی ترکمنها ، نقل خوانی سبب یا کمک جنبش ها شده است . بدینگونه که با اجرای این موسیقی گروههایی از جوانان برانگیخته می شدند و از فرمانبرداری حکومتگران و اربابها روی بر می تافتند و با آنان به پیکار بر می خاستند . همچنین گاه یورش بیگانگان و یا متجاوزین به پایداری می پرداختند .

۴- موسیقی بزمی :

چنانچه از نام آن پیداست ، سرشتی شادی افزا دارد و در عروسی ها و جشن هایی از آن دست اجرا می شود . بخشی ها با دوتار ، کمانچه و همراهی آوازی خوش و شاد می نوازند و می خوانند و بر شادمانی و سرور مهمانان می افزایند . شعرهای اینگونه موسیقی سرشار لطف و زیبایی ، امید به زندگی و یاد آور روزگار خوشی است . شب خوانی نیز شکل دیگری از همین موسیقی است . بدینگونه که در شبهای بلند زمستان و یا در شبهای ماه رمضان تازی (ماه روزه داری مسلمانان) در مهمانیهای خصوصی ، آنهایی که آوایی خوش و مهارتی در سازندگی ، می خوانند و می نوازند و به دیگران شادی می بخشند .

۵- موسیقی آئینی :

این گونه موسیقی که در برگزاری آئینها و سنت های ویژه ای اجرا می شود ، نشان دهنده شیوه ای از رابطه انسان با هستی (بر پایه باورهای طبیعت گرایی و یا دین باوری) است . برای نمونه می توان به مولودی خوانی اشاره کرد . در این جشن که ویژه ترکمن های مسلمان سنی است ، آموزنده ها و پویندگان دانش دینی در جشن میلاد پیامبر مسلمانان در مسجدی گرد می آیند و شادی خود را با همخوانی سروده هایی در ستایش آفریدگار و برجستگان دینی نشان می دهند . نمونه دیگر «پرخانی» یا «پری خوانی» است . در این آئین که یادمانی از گذشته های دور است و برای درمان بیماران - بویژه بیماران روان -

هنک کنک ...

در سوی دیگر دهانه رود مروارید پرتغالیها در مستعمره خود ماکائو جای گرفتند. در ۲۶ اوت ۱۸۴۲ هنک کنک رسماً به عنوان مستعمره اعلام گردید. بریتانیایی ها بطور متوالی از جزیره هنک کنک به شبه جزیره مقابل کاولون تجاوز مینمایند. در سال ۱۸۶۰ بعد از شکست چین در - جنگ دوم تریاک - (۱۸۵۸ - ۱۸۵۶) پکن مجبور میگردد این منطقه را برای همیشه به بریتانیا واگذار نماید. سال ۱۸۸۸ بریتانیا پکن را وادار به امضای قراردادی کرد که طبق آن مناطق خشکی شرق و شمال متصل به شبه جزیره به مدت ۹۹ سال به انگلیسی ها واگذار میگردد. این مناطق سرزمین نو نامیده شده و حدود ۹۰ درصد مساحت مستعمره را تشکیل میدادند. پایان این قرارداد مطابق با تاریخ استرداد تمام مستعمره مقرر گردید. بعد از اینکه چین مجبور به بازگشایی بنادر خود بروی بازارهای خارجی گردید، هنک کنک بخاطر موقعیت عالی جغرافیایی و بعنوان بندری که در دهانه رود مروارید قرار داشت، بطور برق آسایی به مرکز تجاری مبدل گردید. بین سالهای ۱۸۵۰ تا ۱۹۴۰ جمعیت هنک کنک از ۲۲۰۰۰ به ۱.۶ میلیون نفر رسید. در جریان جنگ جهانی دوم هنک کنک به اشغال ژاپنی ها در آمد. بعد از پایان جنگ جهانی دوم امریکا موافق بازگرداندن هنک کنک به چین بود ولی بریتانیای کبیر به خواسته های متحدین خود روی خوش نشان نداد. انگلستان برای قدرت نمایی کشتیهای جنگی خود را عازم هنک کنک نموده در آنجا حکومت نظامی اعلام کرد، که در سال ۱۹۴۶ جای خود را به حکومت غیر نظامی داد. در ناآرامیهای چین و در جریان جنگ داخلی تعداد زیادی از تحصیل کردگان و تاجران به هنک کنک پناه آوردند. تا سال ۱۹۷۰ جمعیت هنک کنک به ۵.۲ میلیون رسید. همزمان با فروپاشی سلسله منچوری در سال ۱۹۱۲، چین همواره خواستار حق برگرداندن هنک کنک به خود بوده و قرارداد های نابرابر منعقد در زمان منارشی سابق را

بی اعتبار اعلام می نمود. چینی ها از دست دادن سرزمین خود را ننگ می دانستند. کم کم در میان سیاستمداران انگلیس هم کسانی پیدا شدند که در حق و حقوق پادشاهی انگلیس نسبت به مستعمره شک و تردید به دل راه میدادند. در سال ۱۹۱۸ سفیر انگلیس در پکن موافقت خود را حداقل با پس دادن سرزمین نو: به چین اعلام نمود. بعد از جنگ جهانی دوم هم تلاشهایی از جانب لندن برای پایان دادن به اشغال رودخانه مروارید انجام گرفت اما جنگ داخلی در چین و احتمال قوی پیروزی کمونیست ها، قدرتهای غربی را برآن داشت که به هنک کنک در حکم برج نگهبانی در جنگ سردی که تازه شروع شده بود بنگرند. اتمام قرارداد سرزمین نو در اواسط سال ۱۹۹۷ موقعیتی را فراهم آورد که چین و بریتانیا بر سر آینده هنک کنک به مذاکره بپردازند. نخست وزیر وقت، مارگارت تاچر، در سفر خود به چین در ۲۴ سپتامبر ۱۹۸۲ آغاز مذاکرات را اعلام نمود. بر ضمن مقرر گردید که ادامه این مذاکرات در ۱۲ ژوئیه سال بعد پی گرفته شود. بعد از ۲۲ ملاقات که ۱۴ ماه به طول انجامید، نمایندگان طرفین قراردادی را آماده نمودند، که مورد موافقت پارلمان بریتانیا و مجلس نمایندگان چین قرار گرفت. نخست وزیر چین ژائو - زیانگ و ریاست دولت انگلستان مارگارت تاچر این توافق نامه را در ۱۹ دسامبر ۱۹۸۴ در پکن امضا نمودند. مهمترین مفاد قرارداد عبارتند از:

- هنک کنک تحت پوشش حکومت مرکزی قرار گرفته و از درجه بالای خودمختاری بجز در سیاست خارجی و امور دفاعی برخوردار میگردد.

- سیستم اجتماعی - اقتصادی کنونی آن دست نخورده باقی مانده و شیوه زندگی و حقوق و آزادیهای اجتماعی از قبیل آزادی بیان، عقیده، انتخاب شغل و حق اعتصاب تضمین میگردد.

- مالکیت شخصی و سرمایه گذاری خارجی از جانب قانون حمایت میشوند.

- هنک کنک از موقعیت بندر آزاد و محدوده مجزای کمرکی برخوردار خواهد

بود.

- هنک کنک بعنوان مرکز سرمایه بین المللی و بازار آزادو جابجایی سرمایه باقی میماند.

- حکومت مرکزی در پکن و نیروهای تابع آن که در هنک کنک مستقر میگرددند نباید در امور داخلی آن دخالت نمایند.

از اول ماه ژوئیه ۱۹۹۷ هنک کنک رسماً تحت حکومت چین اداره میشود. هنک کنک در حال حاضر بعنوان یکی از بزرگترین مراکز انباشت سرمایه جهانی از اهمیت ویژه ای هم برای چین وهم برای جهان سرمایه داری برخوردار است. صاحبان صنایع و سرمایه در هنک کنک امکان اشتغال برای پنج میلیون از ساکنین چین فراهم آورده اند. سهم خود جزیره در تولید و صنعت روز بروز کمتر شده و از سی درصد در آغاز به نه درصد در حال حاضر رسیده است. هنک کنک موفق به جهش به مرکز بانکهای بین المللی و مرکز ارتباطات و مرکز سرمایه بین المللی و تغییر ساختار اقتصادی جامعه به جامعه ای خدماتی گردد. به قول میلتون فریدمن آمریکایی برنده جایزه نوبل در اقتصاد: اگر میخواهید بدانید که سرمایه داری چگونه عمل می کند به هنک کنک بروید.

از نظر مجله اقتصادی Fortune "هنک کنک، قبل از نیویورک و لندن، بهترین مکان برای تجارت میباشد.

با تمام قدرت اقتصادی و انباشت سرمایه، آسمانخراشهای سر به فلک کشیده، ۶۵۰۰۰ نفر در هنک کنک زیر حد فقر زندگی میکنند. در محلات فقیرنشین هنک کنک افراد در قفسهایی زندگی میکنند که بزرگترین آن برای دراز کشیدن یک فرد کفاف نمیدهد. تنها در مونگ کوک فقیرترین بخش هنک کنک سی واحد از واحدهای قفسه ای هفتاد نفری که در آنان بیش از ده هزار نفر زندگی میکنند، وجود دارد. در این بخش از شهر کاولون ۱۶۰۰۰۰ نفر در یک کیلومتر مربع زندگی میکنند. سیزده درصد ساکنین حتی از

ادامه در صفحه ۹

Taýmaz

1988

Gabus diňi

Gabus diňi gögi dilen gupbaňy
kim dikeldip, kimler boldy gurbany?

Seretýärsiň töwerege, güzere
alajyň ýok kylaý diseň çözere

Sen unutmaz köze dönen ýadyňda
ýol ahtaryp şol uçgunly oduňda

Döwür posyn ýuwar bolsaň gan bilen
aýdaryň men: "ýene saňa jan gelen"

Goşa sütem yürek-bagryň ýakyp dur
halk arzuwy, taryh saňa bakyp dur

Söweş günde uzak ýerden görüňip
başarmadyň bir asuda gerinip

Gijelerde ýyldyz bilen parlaşyp
ilham alýaň agyr güne syrlaşyp

Dyk gamatyň epmän dursyň horlanyp
ýyldyzlara, gara dere goranyp

Ýeke göziň ýöne ýerden seretmez
ýöne bolsa halk ony döretmez

Kirpikleriň bir- birisin tanaman
on asyrlap hi durarmy garaman

Bu toprakdan näçe arzuw uçandyr,
göz alnyňda näçe ýyldyz öçendir?

Wah aýtsana näme üçin dymýarsyň,
dymar bolsaň meýdana nä gelýärsiň?

Unudamok, sen hem geldiň ýygnaga
hormat edip seni ýasan gullara

Gulamly, ýesirleri ýatladyň
biz tarapa bir ädim sen ätlediň

Şawwyldeşyp gülle deşdi teniňi
gana bulap goýdyň dik seriňi

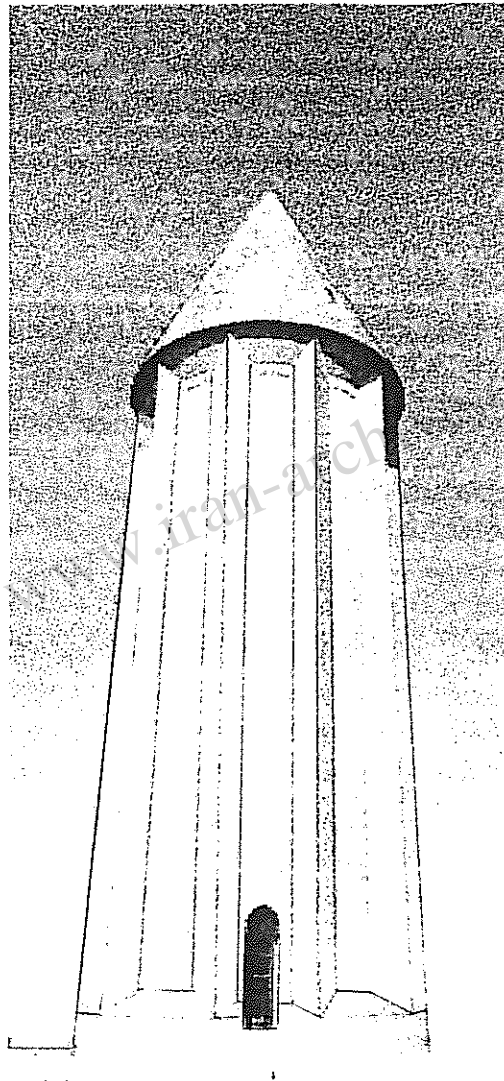
Gurşun bolyp, şum irtýa kinesi
gydy galby dābe dönen pişesi

Meň şekim bar kerpiç diseň göwräni
sen basyryaň kerpiç bilen döwrany

Uçgunly gan, arzuwly „ah“ gamatyň
döwülip-de ganda ýatan ganatyň

Gamly göziň arzuw odyň öçirmän
çydanypsyň arzuw guşyň uçurman

Hasratly göz tikilip dag serine
şol bakyp dur günüň dogjak yerine



که از سال ۱۹۹۲ با خصوصی کردن
تجارت و آزاد گذاشتن برخی نرخها آغاز
شده بود به کندي پیش میرود.

نیازف برای بازسازی اقتصاد ترکمنستان
از غرب، روسیه و ترکیه درخواست کمک
نمود. وی سرمایه گذاری خارجی در
کشورش را تشویق می کند.

پایان

هنک کنگ ...

داشتن توالی محرومند. تقریباً همه بمدت
۲۰-۲۰ سال است که در این قفسها
زندگی میکنند. اکثر تلاشهایی که نحوه
زندگی فقیرنشین ها را بهبود بخشند. به
ثمر نرسید. بقول تسانک کا وای که
سالهاست مسئول رسیدگی به مشکلات
قفس نشین هاست. قفس نشین ها مشتی
نمونه خروارند. چرا که در هنک کنگ
۱۸۰۰۰ خانواده بی خانمان وجود دارند
که در کلبه های چند طبقه در مناطق
پست زندگی میکنند. بر اساس طرح
دنک شیائوپینگ قرار است که هنک
کنگ پنجاه سال دیگر سیستم سرمایه
داری، واحد پول منحصر بخود، سیستم
مالیاتی ویژه، حکومتی مختص بخود با
حد اکثر خود مختاری. همه اینها را
آزادانه بعنوان بخش جدائی ناپذیری از
چین داشته باشد. در واقع یک کشور
و دو سیستم. هنک کنگ در زیان
چینی معنی بندر معطر میدهد. آینده
نشان خواهد داد که چین تا چه حد
قادر است فرایندهای مثبت جامعه سرمایه
داری پیشرفته را در جهت ارتقا و
پیشبرد سیستم کنونی خویش بکار
گیرد. با تمام مشکلات و تناقضات اینکه
هنک کنگ همچنان معطر بماند. وظیفه
سنگینی است که سیاستمداران چین بر
عهده گرفته اند.

روابط ...

کردن مؤسسات کوچک از سال ۱۹۹۲
اعلام شده و بخشا نیز اجرا گردیده ولی
مؤسسات متوسط و بزرگ هنوز در
کنترل دولت هستند. طبق طرح دولت
مؤسسات دولتی تا ۵۰۰ کارمند و کارگر
به مزایده گذاشته میشوند. مؤسسات با
بیش از ۵۰۰ نفر، به شرکتهای سهامی
تبدیل میگردند که در آنها دولت تا ۵
سال مقدار ۵۱ درصد سهام را خواهد
داشت.

بر طبق قانون اساسی ترکمنستان
خصوصی کردن زمین مجاز است اما در
عمل این امر صورت نگرفته است. بر طبق
اطلاعیه نیازف در ماه مه ۱۹۹۵ واگذاری
تجارت به بخش خصوصی بایستی
بتدریج به نتیجه برسد. گذار اقتصادی

روابط ترکمنستان با روسیه ،

ایران و ترکیه

ترکمنستان در ماه مه سال ۱۹۹۵ قراردادهای و توافقنامه های زیادی با روسیه در زمینه همکاریهای نظامی و اقتصادی امضاء کرد. نیازف در هفدهم و هجدهم ماه مه سال ۱۹۹۵ از مسکو دیداری بعمل آورد. در این دیدار بوریس یلتسین پس از امضاء ۲۲ قرارداد از یک « همکاری استراتژیک » بین روسیه و ترکمنستان و « تحول بزرگ » در روابط دو جانبه نام برد. عشق آباد و مسکو در پیرامون مانور مشترک هوایی و یاری رسانی در جهت ساختن ارتش ترکمنستان ، همکاری در زمینه برنامه اقتصادی پنج ساله و همچنین پیرامون حقوق اقلیت روس در ترکمنستان و ترکمن ها در روسیه به توافق رسیدند. در این رابطه روسها در این جمهوری آسیای میانه از حقوق شهروندی دوگانه برخوردار شدند. یلتسین از نیازف خواست که نقش میانجی در منازعات و درگیریهای تاجیکستان بعهده بگیرد. رهبری ترکمنستان در نظر دارد که زبان روسی را دومین زبان رسمی کشور اعلام نماید تا بدین طریق از مهاجرت روسها که در اقتصاد ترکمنستان نقش مهمی دارند جلوگیری نماید. وی اذعان داشت که اسلامی شدن آسیای میانه نتایج سنگینی در پی خواهد داشت و مبارزه ترکمنستان علیه اسلامیتها اهمیت بزرگی دارد. نیازف نیز تأکید کرد که منافع کشور وی ایجاب میکند که در منطقه ثبات برقرار باشد. وی همچنین از موضع روسیه پیرامون استفاده مشترک از ذخایر نفت توسط کشورهای مستقر در سواحل دریای خزر حمایت کرد. ثروتهای طبیعی دریای خزر را بنا به ادعای یلتسین نمیتوان بین کشورها تقسیم کرد. نیازف طرفدار آن است که منافع کشورهای سواحل خزر مد نظر قرار گیرد تا بزرگترین دریاچه دنیا کانون کشمکشها و منازعات نگردد. در کنفرانس کشورهای مستقل در سواحل دریای خزر در اوایل ماه مه هیچگونه توافقی پیرامون حقوق استفاده از ذخایر نفت که بویژه بین ایران و روسیه که مدتهاست اختلاف

وجود دارد. صورت نگرفت. قزاقستان و آذربایجان در خواست کردند که درصد استفاده از ذخایر برای تمام کشورهای همجوار مشخص گردد ولی روسیه درخواست نمود که استخراج نفت بعهده کنسرسیومی گذارده شود که با اشتراک همه کشورهای همجوار ایجاد گردد.

روابط با ایران که در زمان استقلال جمهوریهای آسیای میانه اهمیت سیاسی خاصی در منطقه یافته بود بیشتر جنبه اقتصادی داشته است. هشتم و نهم اکتبر سال ۱۹۹۱ میلادی نیازف از ایران دیدار کرد و با رهبران ایران یک تفاهم نامه به امضا رساند که همکاری و تعاون دو جانبه پیرامون اقتصاد و بازرگانی ، فرهنگی و علمی را در بر می گرفت. علی اکبر ولایتی وزیر خارجه ایران در حضور نیازف اظهار نمود که ایران و ترکمنستان تاریخ، فرهنگ، مذهب و سنتهای مشترک دارند. همه این اصول ، پایه و بنیاد مناسبی برای همکاری مشترک بین ایران و ترکمنستان است. در ژانویه سال ۱۹۹۲ میلادی رئیس جمهور ایران تأکید کرد که کشور همسایه را با تمام امکاناتی که در اختیار دارد حمایت خواهد کرد و در زمینه های بنیادی همکاری مشترک بعمل خواهد آورد.

در اکتبر سال ۱۹۹۲ رئیس جمهور ایران هاشمی رفسنجانی از ترکمنستان دیدار بعمل آورد که به آن مناسبت گذرگاه مرزی لطف آباد گشایش یافت و قرارداد ترانزیت وسایل نقلیه ، حفاظت مرزی و طرح ساختمانی لوله کشی گاز ترکمنستان به ایران به امضاء رسید. رفسنجانی همچنین از ازبکستان ، قرقیزستان و قزاقستان هم دیدار بعمل آورد. نیازف دیدار رفسنجانی از ترکمنستان را تاریخی خواند. در اکتبر سال ۱۹۹۲ ایران و ترکمنستان قراردادی پیرامون نفت امضا کردند که در نتیجه آن از طرفی لوله کشی نفت ترکمنستان از طریق خاک ایران انجام میگرفت تا بدینوسیله ترکمنستان به اروپا نفت صادر نماید. و از طرف دیگر تهران و عشق آباد مشترکا باید یک واحد اقتصادی بنا نهند که هر کدام از کشورها ۵۰ درصد در آن سهیم باشند که مقر آن کمیته نفت ایران در لندن انتخاب شد. ایران این

پروژه را با عنوان تقویت همبستگی و امنیت منطقه ای ارزیابی کرد. بنا به تحلیل تلویزیون ایران این منطقه نقش ویژه ای در نظام بین المللی گرفته است و این همکاری از وابستگی آنها از کشور ثالث میکاهد و امکان میدهد که این منطقه در صحنه بین المللی نقش فعالی داشته باشد. استقبال بی نظیر از رئیس جمهور ایران بعنوان نماینده سیستم و نظام اسلامی ایران که در دیدارهای مختلف سفر از سوی شهروندان و اهالی کشورهای مزبور بعمل آمد. نشان میدهد که ارزشهای مشترک فرهنگی و مذهبی ملتها بر خلاف تبلیغات منفی مطبوعات دنیا ، قوی است. کشورهای آسیای میانه تمایل زیادی به گسترش روابط با ایران ، قدرتمندترین کشور در خلیج فارس ، کشوری با موقعیت جغرافیایی - سیاسی خاص ، از خود نشان میدهند.

بخشی از تلاشهای ایران در جهت یافتن اهمیت اقتصادی و فرهنگی ویژه در آسیای میانه به شکست انجامیده است. جمهوریهای سنی آسیای میانه به استثنا تاجیکستان بیشتر به ترکیه گرایش دارند و همچنین رابطه تنگاتنگ خود را با روسیه به لحاظ وابستگی نظام اقتصادی حفظ کرده اند.

در هر سه نشست رهبران جمهوریهای ترک زبان که در سال ۱۹۹۲ در آنکارا، اکتبر ۱۹۹۲ در استانبول، و ۱۹۹۵ در بیشکک انجام گرفت ترکیه نشان داد که طالب همکاریهای تنگاتنگ اقتصادی و فرهنگی با جمهوریهای ترک زبان آسیای میانه و آذربایجان در قفقاز میباشد. بویژه سیستم لانسی ترکیه در این جمهوریها در اوایل استقلال ، رقابتی با ایران و عربستان بود که هر دو تلاش می ورزیدند تا درک بنیادگرای اسلامی را رواج دهند. در سال ۱۹۹۲ آنکارا تأکید میکرد که تماس و رابطه ترکیه منطبق بر یک رابطه طبیعی است که ترکها با برادران خویش در این سرزمینها دارند و هیچ نشانی از «پان ترکیسم مخفی» دیده نمیشود که از سوی مسکو متهم زده می شود. یلتسین در توضیحی پیرامون دومین نشست رهبران کشورهای

روابط ...

ترک در سال ۱۹۹۴ بیان کرد که پل به اروپا از روی روسیه میگذرد و نه ترکیه. اگر ترکیه تحولات را طوری پیش ببرد که دنیای ترک زیر لوای ترکیه با عنوان «کروههای بسته، تشکیل دهد روسیه مطلقاً مخالف این امر است. رهبر ترکیه سلیمان دمیرل از انتقاد پیرامون فعالیتهای ترکیه تعجب کرد. وی اتهامات روسیه مبنی بر تلاش ترکیه در پیشبرد پان ترکیسم را رد نمود و تأکید کرد که کشورهای شرکت کننده مستقل هستند و آنها میتوانند بدون اجازه هیچ کشوری هر کاری را که میخواهند انجام دهند. وی گفت « ما بدین خاطر گرد آمده ایم که ما و کشورهای تازه استقلال یافته تاریخ، زبان و مذهب مشترکی داریم و این اتحاد چیزی نیست که امروز بوجود آمده باشد بلکه دستاورد تاریخ است. آیا ما باید تاریخ و گذشته مشترکمان را فراموش کنیم؟ نیازف و کریمف اطمینان دادند که کشورهای آنها در نتیجه ارتباط و نزدیکی به ترکیه وظایف خود را با کشورهای مستقل مشترک المنافع فراموش نخواهند کرد.

سومین نشست کشورهای ترک در ۲۸ اگوست ۱۹۹۵ در شهر بیشکک پایتخت قرقیزستان به معنای دست نیافتن ترکیه به یک اتحاد سیاسی-اقتصادی واحدی با این کشورها بود و عملاً سیاست ترکیه در این زمینه به شکست انجامید. برای ترکیه که برای ایجاد یک اتحاد سیاسی و همکاریهای اقتصادی واحدی تلاش میکرد، فروریختن آرزوهایش بود. رئیس جمهورهای آسیای میانه و رئیس جمهور آذربایجان از توافقنامه های قبلی در زمینه همکاری های اقتصادی و سیاسی با آنکارا فاصله گرفتند. دمیرل در درخواست خود از کشورهای برادر برای قطع وابستگی خود به کشور سوّم - روسیه و ورود به بازار جهانی کمتر موفقیت داشت. کریمف اعلام کرد که در آینده اگر نشست کشورهای ترک زبان جنبه سیاسی داشته باشد شرکت نخواهد کرد. بدین ترتیب وی نیز به نقش همانند سابق روسیه در آسیای مرکزی و به شکست برنامه های ترکیه اشاره نمود. نیازف به نقش مؤثر روسیه و ایران در

آسیای میانه اشاره نموده و اعلام کرد که عشق آباد به روابط دو جانبه با جمهوریهای ترک و همچنین روسیه و ایران اهمیت میدهد. کزیرف (وزیر خارجه وقت روسیه) علیه هر گونه اجتماع سیاسی بر اساس ترک زبانی اعلام مخالفت نمود.

اقتصاد ترکمنستان

بزرگترین ثروت کشور گاز و نفت هستند. بغیر از آن شوره، برم و ید نیز در آنجا وجود دارند. نیازف به حساب نفت بسیار زیاد ترکمنستان امیدوار است که وضعیت بد اقتصادی را بهبود بخشیده و کشور را سریعاً به رفاه رساند. نیازف بر اساس افزایش صادرات نفت و گاز به مردم قول داد که تا سال ۲۰۰۲، پایان دوره ریاست جمهوری وی، ترکمنستان یک کشور شکوفا خواهد شد.

ترکمنستان چهارمین کشور بزرگ دنیا در عرصه مخازن گاز طبیعی میباشد. ذخایر گاز طبیعی بیش از ۱۵ بیلیون متر مکعب حدس زده میشود. بیشترین استخراج گاز در سال ۱۹۹۱ با ۸۶ میلیون مترمکعب بوده است. استخراج در سال ۱۹۹۴ به ۲۵۶ مترمکعب رسید. تاکنون تلاشهای روسیه برای ایجاد خط لوله جدید از داخل مرزهای روسیه بدلیل مالی با شکست مواجه شده و همچنین تلاشهای ایران برای ایجاد خط لوله از طرف آمریکا موافقت نشده است. (تاریخ انتشار مقاله در سال ۱۹۹۵ است و بدین خاطر برخی از اطلاعات آن با توجه به رویدادهای کنونی، قدیمی شده است. مترجم) پروژه لوله انتقال گاز از طریق ایران و ترکیه به طول ۴۰۰۰ کیلومتر بالغ بر ۶ میلیارد دلار تخمین زده میشود. طرح پروژه دیگر از طریق افغانستان و پاکستان است. در حال حاضر ترکمنستان گاز خود را از طریق لوله گاز ساخته شده در زمان شوروی به سایر کشورهای مستقل مشترک المنافع صادر می کند.

درآمد گاز ترکمنستان کمتر از آن است که پیش بینی میشود. کشورهای مستقل

مشترک المنافع، بخصوص اکراین، نمیتوانند بهای گاز ارسالی را بپردازند. مبلغ پرداخت نشده از صدور گاز در ژوئن ۱۹۹۵ بالغ بر ۱.۹ میلیارد دلار بود. کیف به تنهایی یک میلیارد دلار بدهی دارد. تجارت خارجی با کشورهای مستقل مشترک المنافع بخاطر صدور گاز طبیعی موزون نیست. صادرات ۵۰ درصد بیش از واردات بوده است. از ۶۳ میلیارد تن ذخیره نفت ترکمنستان در سال ۱۹۹۴ مقدار ۴ میلیون تن استخراج گردید.

غلات، میوه و سبزیجات ماحصل برای تغذیه جمعیت کافی نیستند. ترکمنستان بسیاری از مواد غذایی و مصرفی را وارد میکند. اهالی بخش اعظم مواد غذایی را با کوبین از فروشگاههای دولتی تهیه می کنند. برای مثال آنها ۴۰۰ گرم کره ۲۰ کیلو گوشت و یک کیلو شکر برای یک ماه دریافت میکنند. مایحتاج اضافی باید از بازارهایی تهیه کردند که قیمت در آنها ۴ تا ۵ برابر فروشگاههای دولتی میباشد و بدین خاطر اکثریت اهالی توانایی تهیه آنرا ندارند. علیرغم جیره بندی و تحویل مواد غذایی ارزان به مردم فقر رو به گسترش است. افزایش دستمزدها با افزایش قیمت و تورم متناسب نیستند. حدود ۵۰ درصد جمعیت زیر خط فقر زندگی میکنند. برای نخستین بار در ۱۳ ژوئن ۱۹۹۵ گزارشی در مورد تظاهرات توده ای در عشق آباد داده شد که عمدتاً بر علیه فقر روزافزون بود. در سالهای ۱۹۹۲ و ۱۹۹۴ تورم بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ درصد بود. در پاییز ۱۹۹۲ واحد پولی منات رواج یافت و تا پایان همانسال روبل روسی اعتبار داشت. انتقال از روبل به منات امید تثبیت قیمتها را برآورده نکرد.

مقدار کسر بودجه دولتی بالا است. کسری بودجه در سال ۱۹۹۴ حدود ۲۰ درصد تولید ناخالص ملی بود. تولید ناخالص ملی در سال ۱۹۹۴ حدود ۲۰ درصد افزایش داشت و به ۱۱.۴ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال ۱۹۸۹ حدود ۴۰ درصد نزول کرده است. سهم بخش خصوصی در سال ۱۹۹۴ حدود ۱۵ درصد بود. در حالی که خصوصی

جنگ بر سر نفت دریای خزر

کدام کشور صاحب چاههای نفت دریای خزر است؟ سردار یا کپز؟

هیچگاه در تاریخ نام دریای خزر اینگونه صفحات جراید داخلی و خارجی را به خود اختصاص نداده بود. خزر که خاویارش شهرت جهانی دارد و ۹۰ درصد خاویار دنیا را تولید می کند، هم اینک چشم جهانیان و بخصوص چشم حریص شرکت های نفتی به خزر دوخته شده و ۹۰ میلیارد بشکه نفت آن هم اینک دولت های همجوار را به جنگ و دعوی لفظی انداخته است. و این چیزی جزء خواست شرکت های قدرتمند نفتی نیست. دیدار حیدر علی اف از آمریکا نیز نشانگر قدرت کمپانی های نفتی آمریکا است. زیرا از سونی تلاش ارمنی های مقیم آمریکا در به شکست انجامیدن این دیدار به جانی نرسید و از سوی دیگر دستیابی به بازار نفت این منطقه که تحت سیطره روسها قرار داشت. آمریکا را واداشت که باردارکن منافع را بر هر چیز مقدس دیگر ترجیح دهد. با افزایش نفوذ آمریکا در منطقه تنش و تناقضات بویژه جنگ بر سر مالکیت چاههای نفت نیز افزایش خواهد یافت. چاههای نفت چراغی و نفتیله به کدامیک از جمهوریهای همجوار دریای خزر تعلق دارند؟ و پایه حقوقی دریای خزر چگونه خواهد بود؟

به این سوالات می توان پاسخ داد. اگر مسئله حاکمیت بر منابع زیرزمینی و طرز استفاده از آن مشخص گردد. تا سلف انکیز آنکه چپاول و غارت منابع خزر بدون هیچ قوانین منطقه ای و بین المللی انجام می گیرد. هر روز در جراید بین المللی درباره از بین رفتن نسل ماهی اوزون برون و آبزیان دیگر و همچنین آلودگی دریا و بالا آمدن آب خزر می خوانیم. چه کسی مسئول این فاجعه است؟

پاسخ نسل های آیند را چه کسی خواهد

بود. بدون در نظر گرفتن این مسئله شرکت های آذری و روسی قرارداد توسعه آن را منعقد کرده بودند کرجه از سوی روسیه لغو گشت. اما مالکیت آن هنوز در دست جمهوری آذربایجان است. ترکمنستان اعلام کرد که تا زمان حل بحران حوزه نفتی سردار در هیچ اجلاس ای پیرامون تنظیم رژیم حقوقی دریای خزر شرکت نخواهد کرد. نباید فراموش کرد که شرکت های نفتی در چند دهه اخیر در هر کجای دنیا که بوده اند، محیط زیست را به نابودی کشانده اند. تنها بالیدن به دلارهای نفتی و سکوت در مقابل نابودی ماهی های آن و غارت بی رویه خاویار و جاری شدن فاضلاب های صنعتی و فلزات سنگین محلول از طریق رودخانه ها باعث خواهد شد که آهنگ هماهنگی بین انسان و طبیعت را درهم بشکنند و نسل های آینده شاید به این سوال که بزرگترین دریاچه جهان چه نام دارد، بایستی به این سوال نیز که آلوده ترین دریاچه جهان چه نام دارد نیز با "خزر" پاسخ دهند. ساکنین و اهالی شهر های بندری سواحل خزر هنوز از فاجعه ای که در شرف وقوع است، آگاه نیستند و هنوز ارگانهای محیط زیست دولتی دلار را به هر چیز دیگر ترجیح می دهند.

ترکمن ها ...

کاندیداهای توسط شورای نگهبان دادشان به مرا رفت ولی هیچکس حرفی از آن نزد که ملت ترکمن چون سنی مذهب است، هرچند که ایرانی محسوب میگردد، اصلاً حق کاندید شدن ندارد. بنظر من این انتقاد از آنها شاید بی مورد باشد بلکه انتقاد از خود بجا خواهد بود. اگر فعالین ترکمن در خارج از کشور بتوانند بخشا جنبش ملی ترکمنها را نمایندگی کرده و در جنبش عمومی دمکراتیک ایران حضور فعال داشته باشند همه درک خواهند کرد که ملت ترکمن همانند گذشته برای احقاق حقوق خود مبارزه خواهد کرد.

بایستی با اتحاد عمل و همکاری نیروهای فعال ترکمن پایه حرکت مستقلانه و مؤثر در جنبش برای دمکراسی و عدالت اجتماعی پی ریزی شود تا جنبش ملی ترکمن نقش، ارزش و جای خود در حل معضلات جامعه ایران بیابد.

متراد

داد؟ رویه شکار ماهی ها با تخم خاویار چنان بی رحمانه انجام می گیرد که بسیاری از این ماهیها پس از شکار و خالی شدن خاویار از شکم آنها دوباره به دریا انداخته می شوند و این عامل رفته رفته زنگ خطر را در کشورهای همجوار به صدا درآورده است. لکن این کدام کشور است که دست از این منابع طبیعی دست بکشد. هم اینک مسابقه غارت و چپاول از منابع زیر زمینی و آبی چنان است که هر ساله چندین بار جلسات و کنفرانس های کشورهای همجوار بدون برخورداری از هر نتیجه ای با صدور قطع نامه ای بدون پشتوانه عملی به پایان می رسد. هم اینک مجادله ترکمن ها و آذری ها بر سر تصاحب چاههای نفت چراغی و نفتیله در محافل بین المللی طرح گشته است. شرکت های آمریکایی که قراردادهای هنگفت ده میلیارد دلاری را با دولت آذربایجان بسته اند. به ثبات احتیاج دارند و این ثبات زمانی بدست خواهد آمد که مالکیت این چاهها از لحاظ حقوقی تعیین گردد. سرمایه گذاری آمریکا در نفت آذربایجان مسلماً با موافقت روسیه انجام گرفته است. زیرا مسکو هنوز هم مالک سابق شوروی را جزو منطقه نفوذی خود می شمارد و دخالت هیچ قدرتی در آنجا بدون رضایت مسکو قابل تصور نیست و به همین خاطر است که شرکت های روسی نیز از این نمذ کلاهی برای خود بافته اند کرجه روسیه با لغو "کپز" یا "سردار" خواهان فشار بر آذربایجان شده است. این نکته هائز اهمیت است که در جنگ و دعوی بر سر نظام حقوقی دریای خزر روسیه و ترکمنستان و همچنین ایران نظرات مشترکی دارند. در حوزه مرکزی دریای خزر که وسعت آن هفت هزار کیلومتر مربع می باشد. سه میلیارد تن نفت و ۴۶ تریلیون متر مکعب گاز وجود دارد. روسیه، ترکمنستان و ایران معتقدند که که نظام حقوقی دریای خزر از اصل "خط تقسیم میانه" نباید عدول کند. میدان نفتی کپز (آذری) در ناحیه نفتی سردار (ترکمنی) که بر اساس تقسیمات در زمان شوروی جزو مالکیت و میدان کار ترکمنستان

ترکمنها، جمهوری اسلامی،

اپوزیسیون

روزی با پیرمرد ترکمنی که از ایران آمده بود درباره ترکمنستان و رئیس جمهور آن نیازوف بحث میکردیم. یکی از حضار گفت که وی اینچنین است و آنچنان. آن پیرمرد ترکمن گفت که من از حرفهایی که شما در اینمورد میزنید زیاد اطلاعی ندارم ولی وقتی نیازوف به تهران آمد و هاشمی رفسنجانی رئیس جمهور ایران در فرودگاه مهرآباد به استقبال رسمی یک ترکمن رفت، برای ما بسیار مهم بود.

مفاهیم و مضامین بسیاری در حرفهای این پیرمرد نهفته است. از جمله اینکه نشاندهنده ستمی است که از جانب دستگاه حاکمیت و ملت حاکم روا میروید و از طرفی نیز نشاندهنده آرزوی قلبی وی برای دستیابی به حقوقی برابر است. وی میخواهد در جامعه ای که در آن زندگی میکنند نقش مستقل خود را ایفا نماید و به شخصیت و حقوق وی احترام گذاشته شود.

او بسهم خود، با توجه به امکانات محدود و واقعی موجود در این مسیر تلاش میکند و بخشی از روشنفکران ترکمن در ابعاد گوناگون آن فعال عمدتاً بحث میکنند شاید که فرجی حاصل آید و اقداماتی مؤثر در حد توان و امکانات موجود برداشته شده و یاری رسان این تلاش مردم زحمتکش و مهربان خود باشند. این تلاشها با توجه به این رخوت سیاسی عمومی ما ارزشمند است. در این مسیر است که افکار گوناگون مطرح گشته و از همگامی و تلاقی این افکار زمینه عملی پدید خواهد آمد.

اما این تلاشها باید واقعی و مطابق با شرایط مشخص و هدفمند باشند. در این مسیر دو مسئله میبایستی مورد توجه قرار گیرد اول اینکه ما چه ارزیابی از تغییر و تحولات عمومی جامعه ایران و در این ارتباط تحولات درون رژیم حاکم بر ایران و روند آتی آن میتوانیم داشته باشیم. دوم اینکه نقش ما در اپوزیسیون در راستای این تحولات و حل مسئله ملی چگونه باشد.

در رابطه با رژیم حاکم بر ایران و ارتباط آن با مسئله ملی ما بایست برای خود روشن کنیم که ما ترکمنها در چارچوب کشور واحدی بنام ایران

زندگی می کنیم و در این کشور نیز رژیمی بنام جمهوری اسلامی حاکم است. حال که میبایستی اسالیب و سیاستهای ما برای پیشبرد مسئله بهر شکل و بهر نوعی که باشد، در این چارچوب بگنجد. بنابر این در هر قدم آگاهانه و مسئولانه و واقعی تمامی ملاحظات را در نظر گرفته و برای هر مورد مشخص آن پاسخ معین داشته باشیم. تاکنون در بین فعالین ما در رابطه با بررسی و شناخت سیاستهای جمهوری اسلامی عمدتاً برخورد منفعل صورت میپذیرفت و میپذیرد. برخورد با آن بسیار کلی و بدون تعریف مشخص است. اینرا در عمل بعهدہ سازمانهای سیاسی دیگر گذارده ایم. تغییر و تحولات بسیاری در جامعه ایران میگذرد که بخشا خود را در انتخابات ریاست جمهوری نشان داد.

عدم توجه به این پیچیدگیها، ندیدن و نپرداختن به آن به هر دلیل و بهانه ای که باشد شانه خالی کردن از برخورد سیاسی و مسئولانه میباشد. نزول برخوردهای سیاسی به حد شعار و خود را زیر این شعارها و مضامین کلی پنهان نمودن، ممکن است در مقطعی طرفدارانی نیز بیابد ولی در ادامه ره بجایی نخواهد بود.

درست است که رژیم شاهنشاهی و جمهوری اسلامی به ملت ما ستم میکنند و این ستم جنبه های بسیاری از جمله سیاسی، اقتصادی، اداری و مذهبی را در بر میگیرد. هرچند که ترکمن عضوی از جامعه ایران است ولی حق کاندید شدن برای ریاست جمهوری را ندارد. هرچند که ترکمنها در سرزمین واحدی زندگی میکنند و این سرزمین بین استانهای مختلف تقسیم گشته و میگردد و بسیاری مسائل دیگر. ولی فقط با تکرار اینها و بدون برخورداری از یک برنامه و سیاست مشخص نمیتوان راه حلی ارائه داد که واقعی و منطبق با شرایط باشد. تکرار اصول و کلیات فرار از تعیین سیاست مشخص و اتخاذ تاکتیکهای متناسب با شرایط است. حتی اگر با تکرار اینها این نتیجه گرفته شود که تنها راه حل جدایی از ایران است (که این خود بحث جداگانه ای دارد) حتی اگر این نیز تنها راه حل باشد در طرف مقابل کشوری بنام ایران و رژیم جمهوری اسلامی قرار دارد. گفتن اینکه ما با آنها کاری نداریم برخوردی بسیار ساده انگارانه و غیرواقعی خواهد بود. عدم داشتن تحلیل مشخص باعث میگردد که

روزی طرح شود جمهوری اسلامی از طریق فرزندوم به کنار گذاشته شود و روزی دیگر طرح جدایی از آن. از جانبی دیگر نظر داده میشود که نشریات ما، حال با هر مضمون، در داخل بین ترکمنها بصورت علنی پخش گردد.

بنابراین بهر طریقی که بخواهیم در جهت رفع ستم ملی گام برداریم با رژیم جمهوری اسلامی مواجه هستیم. پس شناخت آن، تناقض ها و پیچیدگیهای وضعیت سیاسی- اجتماعی در سطح جامعه ایران لازمه این حرکت ما است.

اما در مورد نقش ما در اپوزیسیون ایران، در بین جریانهای شکل گرفته مستقل ترکمنها تشکیلات «ترکمنستان» اهمیت این قضیه را بدرستی درک کرده بود. در جلسات مشورتی و دیگر موارد همراه اپوزیسیون ایران فعالانه شرکت داشت. تلاش میکرد که جای پای و موقعیتی در اپوزیسیون ایران برای ترکمنها بیابد که متأسفانه بر اثر تحولات عمدتاً درونی خود از ادامه مسیر سازنده بازماندند و این جای بسی تأسفوت بوده و هست.

این درست است که ما تنها با تکیه بر نیروی خود میتوانیم در پیشبرد جنبش ملی موفق باشیم ولی به این معنی نیست که توان همیاری مبارزات نیروهای مترقی و بالنده جنبش ملت‌های دیگر در ایران را به کناری نهاده و برای آن ارزشی قائل نشویم و بخواهیم به تنهایی به مصاف حلّ معضلات جامعه برویم.

در ایران چند ملیتی هر کدام از این ملت‌ها بنوعی با حکومت در مقابله هستند و این مسئله هنگامی سمت و سوی بهبودی و حل خواهد گرفت که اتحاد عمل به وسیعترین شکل صورت پذیرد. تکیه و تأکید ما باید بر این باشد که ترکمنها بعنوان یک نیروی مستقل و قوی در این اتحاد عمل شرکت نمایند. به تنهایی و «دون کیشوت وار» تاختن دردی را دوا نخواهد کرد. از طریق شرکت مؤثر در این اتحاد عملها، در مبارزات در راه دموکراسی و حقوق بشر میتوان راه حلّ عادلانه برای مسئله ملی یافت. بدیهی است که بدون حضور ما در جنبش عمومی ایران کسی برای ما دلسوزی نکرده و به طرفداری از ما تلاشی نخواهد نمود. نمونه آترا در انتخابات اخیر ریاست جمهوری نیز مشاهده کردیم که همه از حذف بخش اعظم

سفر رفسنجانی به شمال هیچ ارمغانی برای ترکمن ها ندارد

چرا رفسنجانی به شمال رفت ؟ چرا کرکان استان می شود ؟ چرا هشتاد درصد مراتع ترکمنصرا دچار بیماری گیاهی شد ؟

رفسنجانی که در آخرین ماه ریاست خود بر کرسی رئیس جموری در صفحات تلویزیون هر روزه مجتمع ، کارخانه ، سد و غیره را افتتاح می کند ، اینبار در سفر چند ساعته اش به مازندران ابتدا در ساری مجتمع بزرگ چوب و کاغذ چوکا را که با هزارو پانصد میلیارد ریال و ششصد میلیون دلار سرمایه گذاری ریالی و ارزی اهدا شده است را افتتاح کرد. پس از آن به ترکمنصرا رفت و طرح و توسعه بهره برداری از دریاچه آلاکل در شمال آق قلا و در مجاورت مرز ترکمنستان با حضور وی به بهره برداری رسید. رفسنجانی در این دیدار چند ساعته اش هیچگونه

دیداری با مردم ترکمن نداشت و تنها و تنها با مدیران و عاملان رژیم در منطقه ملاقات کرد وی از جمله در جمع کارشناسان و مدیران اجرایی سخنرانی کرد و هیچگونه اشاره ای به فاجعه نابودی مراتع ترکمن صحرا و آلودگی دریای خزر و یا استان شدن کرکان نکرد . رفسنجانی همچنین گفت که اترک رودخانه مشترک مرزی ایران و شوروی بوده است و ۷۵ درصد این رودخانه به صورت مستقیم از ایران جریان دارد. که به دلیل بی لیاقتی رژیم شاه ، ایران هیچ استفاده ای از این رود نداشت است . اما روسها با بهره برداری از آب آن ضمن ساخت سد ، در زمینه زیتون کاری و کشاورزی بسیار فعال بودند و این در حالی است که در این منطقه از ایران به دلیل تغییر مسیر رودخانه و کم آبی ، بسیاری از روستائیان و دامداران

ادامه در صفحه ۱۵

ساوچی

(مجموعه شعر)



معرفی کتاب

نام کتاب : ساوچی

شاعر : ستار سوقی

تیراژ : ۲۰۰۰ جلد

چاپ : صهبیا

تاریخ چاپ : بهار ۱۳۷۱

ناشر : مولف

آدرس : مازندران-آق قلا-

صحنه سفلی ، ستار سوقی

بر اساس مقدمه کتاب شاعر عبدالستار سوقی بر بستر شنیده ها و دیده هایش در دوران کودکی و مطالعات دقیق و عمیقش از شاعران کلاسیک ترکمن در دوران نوجوانی و بر بنیان چشیده هایش از جوهره زندگی ، کار خود را با شانزده سالگی آغاز می کند. شاعر جوان در آن دوره در سبک های مختلف شعر ترکمنی از جمله دورتلمه (سبک ادبی استاد مختومقلی فراغی) ، مثنوی ، ترکیب بند ، رباعی و مخمس سروده است . اما با آغاز دهه ششم دید واقعگرایانه و رئالیستی. اشعار او را احاطه می کند. گرچه مجموعه شعر ساوچی دربرگیرنده تمامی سروده های شاعر نیست، ولی مشهورترین آنها را شامل می شود.

ساوچی، به معنای قاصد یا پیام رسان، مجموعه شعر عبدالستار سوقی، شاعر معاصر ترکمن است، که در بهار ۱۳۷۱ در سه هزار جلد به چاپ رسیده است. مقدمه کتاب که توسط یکی از ادب دوستان ترکمن نوشته شده است، شناختی مختصر از زندگی و سبکهای نوشتاری شاعر به دست میدهد.

سفر ...

از محل سکونت خود مهاجرت کردند و به تدریج رودخانه اترک از ایران رخت برپست . اما این مسیر قدیمی رفته رفته کشوده و سهم آب ایران به میزان ۵۰ درصد به کشور بازگردانده شد. باید در اینجا این سوال را از آقای رفسنجانی کرد که آیا هنوز هم رژیم شاه برای ورشکستگی و نداشتن برنامه اقتصادی جمهوری اسلامی برای ترکمنصحرا مقصر است ؟ جمهوری اسلامی برای توجیه ورشکستگی اقتصادی خود در ترکمن صحرا رژیم شاه را کناکار می داند در حالیکه سیاست اقتصادی شاه یعنی غارت و چپاول منابع ترکمن ها و غصب زمین های حاصلخیز آنها پس از انقلاب نیز بوسیله ج . ا . ادامه یافت. سرمایه گذاری اندک جمهوری اسلامی برای نجات مراتع ترکمن صحرا دیر صورت گرفته و نوسداروی بعد از مرگ سهراب است. در مقایسه با دیگر نقاط و شهرهای ایران منطقه ترکمنصحرا آگاهانه از سوی دولت عقب نگهداشته می شود. در این رابطه کافی است که به گفته ربیع فلاح رئیس سازمان جنگل ها و مراتع ایران توجه کرد. وی مدعی شد که تاکنون در سطح ۶۸۵ میلیون هکتار از بیابان های کشور بیابان زدائی و ۶۰۰ هزار هکتار از اراضی کشور نیز جنگل کاری شده است . تمام این اقدامات درست همزمان با نابودی مراتع ترکمن ها انجام می گیرد. ترکمن ها همچنین تحت فشار فرهنگی هستند. در سالهای اخیر بخصوص در سال گذشته فشار جمهوری اسلامی در قبولاندن چادر به زنان ترکمن بیشتر از مناطق دیگر ایران بوده است زیرا رد چادر از سوی ترکمن ها به منزله اخراج و بیکار شدن آنها می انجامید. هم اینک فشار و تحمیل فرهنگی جمهوری اسلامی بر زنان و دختران ترکمن چنان افزایش یافته است که آنها مجبور شده اند علیرغم میلشان چادر و یا مقنعه به سر کنند. زنان و دختران شاغل مجبور هستند در حین ورود به اداره یا محل کار خود روسری

آخرین روزهای صادق خلخالی

یکی از سیاهترین صفحات زندگی صادق خلخالی دستور قتل و کشتار رهبران ترکمن در جنگ گنبد بود. وی که پس از جنگ در شهرهای ترکمن نشین با اسكورد و محافظین خود در مساجد و اماکن مذهبی ترکمنها حضور یافته و دست به قدرت نمائی زده بود و جنایات خود را توجیه می کرد. هم اینک در بستر مرگ با بیماری سرطان پیشرفته دست و پنجه نرم می کند و همچنین عمل پیوند شریان قلب کرده و پزشکان سه رک قلب وی را عوض کردند. هم اکنون وی جزو مهره های سوخته رژیم به حساب می آید. خلخالی

که در سالهای پس از انقلاب حاکم شرع بود و بعدها تحت فشار افکار عمومی مجبور به اعتراف شد و از نیمی از حقیقت پرده برداشت گفت که اعدام رهبران ترکمن بنا به دستور مستقیم خمینی بوده است . این ادعای وی از طرف رئیس جمهور وقت بنی صدر نیز در طی مصاحبه ای که با یکی از جراید

ترکمنی را برداشته و مقنعه و یا چادر به سر کنند. تا شغل خود را حفظ کنند. این ساده لوحانه است اگر بیاندیشیم که رژیم جمهوری اسلامی فقط خواستار رعایت حجاب اسلامی در میان ترکمن هاست. سیاست رژیم در درجه اول استحاله فرهنگی جامعه ترکمن است. که در رژیم سابق به شکل نفرت آور کنونی آن نبوده است. یکی دیگر از سیاست های رژیم که ادامه سیاست های رژیم شاه نیز هست. تقسیم جغرافیایی ترکمن ها در استان های مختلف است. در میان ملیت های ایران فقط ترکمن ها نیستند که قربانی این سیاست شده اند. گرچه آنها حداقل نام خود را حفظ کرده اند. (کردستان، آذربایجان ، بلوچستان) . سفر نیم روزه رفسنجانی به شمال هیچ ارمغانی برای ترکمن ها نداشت و هیچ ترکمنی از این امامزاده انتظار معجزه ندارد.

ایرانی خارج از کشور انجام گرفت . تأیید شد لکن با گذشت ۱۷ سال ، خلخالی هنوز که هنوز است و حتی در بستر مرگ نیز تمام ماجرا را بیان نساخته است. وی که با تزریق مسکن های قوی آرام نمی پذیرد گفته می شود که در بستر بیماری پرت و پلا می گوید و آرزوی مرگ می کند و بدن لاغر و نحیفش نای حرکت را از دست داده است.

خلخالی که با زبونی و کهولت با مرگ دست و پنجه نرم می کند در تاریخ ترکمنها با نفرت از او یاد خواهد شد.

آمریکا با انتقال گاز ترکمنستان از طریق

ایران مخالفت نمی کند

در چند هفته گذشته خبر موافقت آمریکا با صدور گاز ترکمنستان از طریق ایران در رأس اخبار خیرکزاریها و رادیوهای بین المللی بوده است. نشریات و روزنامه های ایرانی داخل و خارج از کشور نیز بر اساس این خبر تجزیه و تحلیل های زیادی را درج کردند. از جمله کیهان لندن از قول یک سخنگوی کاخ سفید که درج این خبر را در روزنامه واشنگتن پست تکذیب نکرد. می نویسد. که این خط لوله قانون تحریم آمریکا را نقض نمی کند چرا که دولت ایران پذیرفته است تا آن بخش از لوله که از خاک این کشور عبور می کند را . خود احداث نمایدو تهران حق ترانزیت دریافت خواهد نمود. به موجب این خبر بناست گاز ترکمنستان از طریق ایران به ترکیه و از آنجا به اروپا انتقال یابد. پروژه احداث خط لوله گاز به طول ۲۴۲۰ کیلومتر و هزینه آن یک میلیارد دلار خواهد بود و در نوع خود بزرگترین پروژه از زمان استقرار رژیم جمهوری اسلامی به شمار می آید. نصف این خط لوله از خاک ایران خواهد گذشت. در ضمن بنا به نوشته کیهان لندن این خط لوله مورد استفاده گاز ایران نیز خواهد بود. سناتور آمریکایی داماتو که قانون تحریم ایران هم به نام وی معروف گشته طی بیانیه ای نسبت به این موضع آمریکا اعتراض کرد.

اخبار ترکمن صحرا و منطقه

طرح ایجاد آبراه بزرگ خلیج فارس - دریای خزر

دولت ایران مطالعات مقدماتی در زمینه امکان پذیری اجرای طرح ایجاد آبراه بزرگ خلیج فارس - دریای خزر را بررسی کرد. هیئت دولت در جلسه ای با حضور وزیر جهاد و مجری و کارشناسان مطالعاتی این طرح، خواستار ادامه مطالعات برای روشن شدن ابعاد گوناگون این طرح به ویژه در زمینه های فنی و مهندسی و توجیه اقتصادی آن شد. بر اساس گزارش کارشناسان احداث این آبراه از لحاظ فنی و مهندسی امکان پذیر بوده و در صورت داشتن توجیه اقتصادی و تصمیم به آغاز عملیات اجرایی پیش بینی می شود در سال ۱۴۰۰ به بهره برداری برسد.

دخالت ایران در امور داخلی آذربایجان

در نتیجه قراردادی در سال ۱۹۹۲ قرار شد که صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران روزانه یکساعت برنامه تلویزیونی به زبان آذری برای جمهوری آذربایجان پخش کند و از سوی رادیو و تلویزیون آذربایجان تقویت می شود. بنا به گزارش مطبوعات آذربایجان ایران بارها از طریق این برنامه تلاش نموده است در امور داخلی آذربایجان دخالت کند و تبلیغات مغرضانه ای را به خورد مردم آذربایجان بدهد و به همین خاطر بارها اصول قرارداد دوجانبه از سوی ایران نقض شده است. علاوه بر این آذربایجان هم قصد داشت برنامه ای ویژه ایران پخش کند و از طرف ایران خواستار تقویت این برنامه شد که تهران بارها از اجرای آن سرپیچی کرده است.

ترکمنستان برای بهره برداری منابع نفتی خود مزایده اعلام می کند

عشق آباد قصد دارد مزایده بهره برداری از منابع ساحلی ترکمنستان در خزر را در لندن، وین و هوستون آمریکا ارائه کند. کشورهای مجاور خزر هنوز واکنشی در خصوص این مزایده ابراز نداشته اند. نیازاف توانست رضایت یلتسن را در لغو قراردادهای نفتی روس ها و آذری ها جلب کند. هم اکنون درگیری های لفظی بین دولتین ترکمن و آذری ادامه دارد و هنوز هیچگونه توافقی بین آنها در بهره برداری از حوزه "کیاپز" که ترکمنستان آن را سردار می نامد، صورت نگرفته است.

ارسال گاز به شهرهای شمالی

کار خط لوله ۱۴۰ کیلومتری که بخشی از خط لوله انتقال گاز به ترکیه است در امتداد شهرهای شمالی ایران به پایان رسید و صدور گاز از اول ماه اکتبر آغاز خواهد گشت. در نتیجه آن ۱۸۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی به شهرهای مرزی شمال ایران صادر خواهد گشت. در طول سال ۱۹۹۸ ترکمنستان از طریق این خط لوله به مقدار ۹ میلیارد متر مکعب گاز به ج. ا. صادر خواهد کرد. گاز ارسال شده به ایران نیز در ازای بهای خدمات موسسات ایرانی در ساخت این خط لوله صورت می گیرد. بر اساس توافق های بدست آمده، ترکیه پس از سال ۲۰۰۰ سالانه ۲۸ تا ۲۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی را از ترکمنستان دریافت خواهد کرد و از این بابت به یارن حق ترانزیت پرداخت می شود.

آموزش طلاب آسیای میانه در گرگان

۶۰ نفر از طلاب جمهوری های قزاقستان، قرقیزستان، چین، اینگوش، داغستان، روسیه، تاجیکستان و ازبکستان در مدرسه علمیه امام خمینی شهر گرگان مشغول تحصیل هستند. هفته نامه "بشیر" مازندران در شماره این هفته، به نقل از کاظم نورمفیدی نماینده خاتمه ای در گرگان نوشت: این عده در یک دوره چهارساله، دروس علوم دینی را زیر نظر مدرسان حوزه علمیه امام خمینی گرگان فرا می گیرند و در آینده نزدیک، با گسترش امکانات موجود، تعداد طلاب خارجی مشغول به تحصیل، در این حوزه، افزایش می یابد. نورمفیدی افزود: در میان مردم این کشورها علاقه زیادی نسبت به اسلام و گسترش فرهنگ اسلامی وجود دارد. اما متأسفانه بر اثر سیاست های الحادی و ضد دینی رژیم کمونیستی سابق، مسلمانان این کشورها از قوانین اسلام چیزی نمی دانند.

طرح توسعه دریاچه آلاکل

طرح توسعه دریاچه آلاکل که در شمال شهر آق قلا واقع شده با هدف کنترل و انحراف جریانهای سیلابی رودخانه اترک و مسیل های مربوط به طرح جلوگیری از غرقاب شدن حدود یکهزار کیلومتر مربع اراضی مرتعی پائین دست دریاچه آلاکل تا دریای خزر با هزینه ای بالغ بر ۲۴ میلیارد ریال مورد بهره برداری قرار گرفت. سالانه ۲۰۰ میلیون متر مکعب آب سهم ایران از رودخانه مرزی اترک، که تا این زمان از آن استفاده نمی شد ذخیره و برای بهبود شرایط آبیاری ۶ هزار هکتار و تامین آب ۲ هزار هکتار از زمین های کشاورزی در منطقه مرزی ادامه در صفحه ۱۷



عکس : پنجشنبه بازار آق قلا

طرح توسعه ...

مورد استفاده قرار می گیرد. با اجرای این طرح همچنین علاوه بر افزایش حوضچه های پرورش ماهی تا سطح هزار هکتار ، سالانه بیست میلیارد ریال به ارزش تولیدات محصولات کشاورزی منطقه افزوده می شود.

در نتیجه این طرح ۱۵۰ میلیون متر مکعب آب حفظ و ذخیره خواهد شد. تا به نحوی جلوی نابودی مراتع از شمال آق قلا تا کمیشان گرفته شود. اجرای این طرح بسیار دیر انجام گرفت یعنی در هنگامیکه ۱۵۰ هزار هکتار اطراف این دریاچه دچار بیماری گیاهی شد.

۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار پنبه از ترکمنصحرا به خارج صادر شد

رئیس سازمان کشاورزی کرکان و کنبد می گوید: در سال زراعی گذشته ۵۲ درصد مواد خام صنایع نساجی و ریسندهای کشور از پنبه مطوح مازندران تأمین شده است و با صدور ۱۲ هزار و ۵۰۵ تن پنبه از منطقه کرکان و کنبد به خارج از کشور ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار عایدی کشور شده است. وی همچنین می گوید : ۱۵ درصد از اراضی کرکان و کنبد با وسعتی بالغ بر ۱۲۰ هزار هکتار به کسب پنبه اختصاص داشت که ۲۲۹ هزار و ۲۴ تن وش پنبه از این میزان سطح زیر کشت برداشت شد.

یک تن خاویار قاچاق از دریای خزر

مدیر کل اطلاعات استان کیلان اعلام کرد که یکی از عاملان قاچاق خاویار در کیلان به پرداخت ۲۰ میلیارد ریال (دو میلیارد تومان) جریمه نقدی محکوم شده است. وی می افزاید: طی یک سال گذشته بیش از یک تن خاویار از قاچاقچیان کشف و ضبط شده است.

پیروزی گنبد در جشنواره نمایش های سنتی و سروده های سنتی در تهران

در جشنواره نمایش های سنتی و آئین و سروده های محلی که در تهران برگزار شد. بنا به گزارش مطبوعات و رسانه های عمومی جمهوری اسلامی با استقبال مردم پایتخت روبرو گشت. در این جشنواره موسیقی محلی کنبد نیز شرکت کرد. هیئت داوران ، گروه کنبد را به عنوان گروه برکزیده این دوره از جشنواره موسیقی محلی معرفی و تندیس جشنواره را به این گروه هدیه کرد.

آغاز برداشت پنبه در ترکمنصحرا

سازمان کشاورزی کرکان و کنبد اعلام کرد که در بیش از صد هزار هکتار زمین های منطقه برداشت پنبه آغاز گشته و از این مقدار سطح زیر کشت بیش از ۲۰۰ هزار تن وش پنبه برداشت و به کارخانجات پنبه پاک کنی تحویل داده خواهد شد. مدیر کل پنبه و دانه های روغنی ایران گفت : طرح توسعه پایدار محصول پنبه برای اولین بار امسال در سطح ۵۰ هزار هکتار از پنبه زارهای کشور اجرا شد که ۱۶۰ هزار تن وش پنبه از این میزان سطح کشت برداشت خواهد شد. به گفته وی ، یکی از ویژگی های مهم اجرای این طرح اختصاص زمین های آبی به کشت پنبه با روش مکانیزه ،

محسوب می شود.

صید تابستانی و پائیزی ماهیان خاویاری در خزر آغاز شد

در اواسط ماه اوت صید تابستانی و پائیزی ماهیان خاویاری دریای خزر آغاز شد. صیادان با شروع فصل صید با ۱۱۹ فروند قایق صیادی در ۵ صیدگاه اقدام به صید پرداختند. اداره کل شیلات کرگان و گنبد اعلام کرد که ۴۲ درصد خاویار ایران در آبهای ساحلی کرگان و گنبد استحصال می شود. اداره شیلات کرگان و گنبد برای حفظ و بازسازی ذخایر این گونه از ماهیان با ارزش در دریای خزر، تاکنون سه مرکز تکثیر و پرورش انواع ماهیان خاویاری و استخوانی را در منطقه راه اندازی کرده است. با راه اندازی این مراکز میزان رهاسازی ماهیان خاویاری به دریای خزر از چهارصد هزار قطعه در سال ۶۸ به یازده میلیون قطعه یعنی بیش از ۲۵ برابر در سال جاری افزایش یافته است.

گرگان استان میشود

دولت جمهوری اسلامی ایران لایحه استان شدن کرگان را تصویب کرد. بر اساس تصویب این لایحه به بحث پیرامون انتخاب گنبد یا کرگان برای استان شدن بالاخره پس از گذشت چندین سال پایان داده شد و شهر کرگان استان شد. هیأت وزیران جمهوری اسلامی ایران لایحه تأسیس این استان جدید را در بخش شرق مازندران و در شمال کشور ایران با مرکزیت کرگان را تصویب کرد. استان کرگان شامل شهرهای کرگان، گنبد کاووس، مینودشت، بندر ترکمن، کردکوی و علی آباد کتول خواهد بود. انجام جداسازی استان کرگان از استان مازندران به حسن حییبی معاون اول رفسنجانی و وزرای

دارائی و اقتصاد کشور، رئیس سازمان برنامه و دبیر کل امور استخدامی واگذار شده است. پس از تصویب لایحه استان شدن کرگان بایستی مجلس شورای اسلامی آن را تصویب کند و بدین خاطر بزودی در جلسه علنی مجلس مطرح خواهد شد. قربانعلی قندهاری نماینده کرگان و آق قلا در مجلس شورای اسلامی در دومین همایش قارغ التحصیلان و دانشجویان کرگانی شاغل به تحصیل در مراکز آموزش عالی کشور در کرگان، اظهار امیدواری کرد که با تصویب این لایحه، زمینه برای استفاده از منابع انسانی و مادی در منطقه فراهم شود.

سد گلستان گنبد سال آینده به بهره برداری می رسد

تاکنون ۶۵ درصد از خاکبرداری سد گلستان به پایان رسیده است. این طرح که در ۱۲ کیلومتری شمال شرق شهرستان گنبد بر روی رودخانه رود کرگان قرار دارد تاکنون حدود ۲ میلیون متر مکعب از خاکبرداری ۲۵۰ هزار متر مکعب از کار خاکبرداری و ۸۵۰ متر از عملیات اجرای دیواره آب بند آن انجام شده است. سد گلستان از نوع خاکی همگن است و هدف از احداث آن توسعه اراضی ساحل راست رود کرگان با ایجاد شبکه آبیاری و زهکشی سد وشمگیر، افزایش عمر مفید باقی مانده سد از ۲۵ به ۴۰ سال و کنترل و مهار سیلاب های مخرب سالانه است. ارتفاع سد گلستان از پی ۲۵ متر و طول تاج آن ۳۰۰ متر است و سالانه قادر است ۱۰۱ میلیون متر مکعب آب را تنظیم کند. کار اجرائی سد گلستان از اسفند سال ۱۳۷۴ آغاز شده است که در نیمه دوم سال آینده به بهره برداری خواهد رسید.

نسل ماهی اوزون برون در دریای خزر در خطر نابودی است

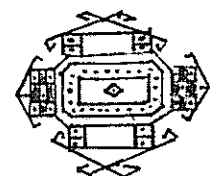
نسل ماهی خاویار اوزون برون در خطر نابودی است. بنا به ادعای محمد پورکازمی، مسول مرکز تحقیقات ماهی اوزون برون در ایران، ۵۰ تا ۶۰ درصد ماهی اوزون برون از دست رفته است. کی سویف رئیس بخش دریا از دانشگاه دولتی داغستان می گوید: مواد شیمیایی حاصل از استخراج نفت و گاز از دریای خزر حیات بسیاری از آبزیان ارزشمند دریای خزر را نابود می سازد. وی مشکل دیگر دریای خزر را بالا و پائین آمدن سطح آب آن دانست و گفت که در سواحل دریای خزر در روسیه سطح آب طی سال ۱۹۹۶ پنجاه سانتی متر پائین آمده است. علت دیگر از بین رفتن نسل آبزیان را صید بی رویه کشورهای همجوار خزر است.

در بازار جهانی هم اکنون بیش از ۹۰ درصد خاویار از طریق دریای خزر صادر می شود. از ۴۵۰ تن خاویار صادر شده در بازار بین المللی سال قبل ۲۵۰ تن از طریق ایران و روسیه و باقی آن توسط قزاقستان، ترکمنستان و آذربایجان انجام گرفته است. ایران مدعی است که ۲۰۰ تن به شکل غیر قانونی از طریق این سه جمهوری به شکل قاچاق انجام گرفته است. قاچاق خاویار در ایران نیز ابعاد فاجعه آمیزی دارد. غارت بی رویه خزر چنان ابعاد فاجعه آور به خود گرفته است که کشورهای عضو کنوانسیون بازرگانی بین المللی حیوانات در معرض خطر در حراره در اجلاس ماه ژوئن خود تصمیم گرفتند که تجارت خاویار و ۲۲ نوع ماهی اوزون برون که ظاهری شبیه ماهی های ماقبل تاریخ دارد و طول آن گاهی به ۱۰ متر می رسد و گاهی دهها کیلو خاویار از شکم آن به دست می آید، دریای خزر را برای حفاظت آن تحت کنترل شدید قرار دهند.

آلودگی نفتی دریای خزر بیشتر از خلیج فارس است

انقراض نسل ماهیان خزر
شنا در سواحل خزر برای
سلامتی افراد خطر ناک است
انتقال آلودگی از طریق گوشت
ماهیان دریای خزر
خطر سلامتی ساحل نشینان

بنا به گفته محمد حسن پیراسته مدیر کل محیط زیست استان کیلان، نتایج بدست آمده از آخرین بررسی ها نشان می دهد، میزان آلودگی نفتی سواحل جنوبی دریای خزر از سواحل خلیج فارس بیشتر است. وی همچنین افزود که آخرین اطلاعات بدست آمده از نمونه برداری های آب سواحل خزر در قالب طرح مطالعات محیط زیست دریای کشور از سال ۱۳۷۰ (۱۹۹۱) تاکنون ۶۱ هزار و ۸۴۰ مورد آلودگی فیزیکی شیمیایی و میکروبی در این آب ها به ثبت رسیده است و چنانچه اقدامی عاجل در جهت کنترل و جلوگیری از افزایش آلودگی ها صورت نگیرد، علاوه بر انقراض نسل بسیاری از آبزیان، شنا در سواحل نیز برای سلامتی افراد خطرناک خواهد بود. وی، آلودگی های نفتی در سواحل کشورهای همسایه، سرازیر شدن دفع آفات، فاضلاب های صنعتی و فلزات سنگین محلول در آب را از طریق رودخانه ها به دریا، مهمترین آلوده کننده دریای خزر ذکر کرد. انتقال آلودگی از طریق گوشت ماهیان سلامت جامعه بویژه ساحل نشینان را به مخاطره می سازد.



روسیه سهم عمده ای در آلوده کردن دریای خزر دارد

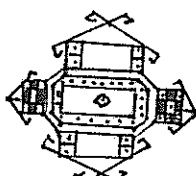
هشتاد درصد از زیاده هائی که به دریا ریخته می شود توسط روسیه و بیست درصد بقیه توسط دیگر کشورهای ساحلی خزر صورت می گیرد. بخش عمده زیاده های ریخته شده به دریای خزر بنا به گفته بختیار مرادف، رئیس اداره حفظ ذخایر طبیعی جمهوری آذربایجان، فرآورده های نفتی، فلزات سنگین، و مواد شیمیائی تشکیل می دهد. روزنامه آوروآسیا، چاپ پاکو، از قول این مقام آذری می نویسد: برای نظارت بر سالم سازی دریای خزر در حال حاضر ۱۵ مرکز فعالیت دارند، اما برای موفقیت در این امر خطیر مشارکت تمام کشورهای ساحلی ضروری است. مرادف افزود: در این خصوص تاکنون کشورهای جمهوری اسلامی ایران و روسیه موافقت خود را اعلام کردند.

تابستان امسال بیشتر از سال پیش در دریای خزر غرق شده اند.

مطبوعات خارج از کشور در هفته های اخیر گزارش دادند که با شروع فصل گرما و هجوم بی سابقه مردم به سواحل دریای خزر تعداد افراد غرق شده در خزر بیش از سال گذشته بوده (در سال گذشته این تعداد ۲۵۲ نفر بوده است) و هم اینک تعداد آنها به بیش از سال گذشته رسیده است. بیشتر این افراد مسافران تابستانی هستند و علت غرق شدن آنها فقط نداشتن مهارت کافی نبوده، بلکه فشار بیش از حد نیروهای انتظامی بوده است که مردم را وادار می سازد به نقاط دورافتاده ای بروند، که نجات غریق نیست. تا در آسایش با افراد خانواده و دور از هر فشار و تضییق شنا کنند.

خراسان به چهار استان تقسیم می شود

بنا به گزارش روزنامه اطلاعات بین المللی، کلیات طرح تقسیم استان خراسان از تصویب مجلس گذشت و پس از تضویب نهایی طرح، خراسان بزرگترین استان کشور که ۲۰ درصد از خاک ایران را شامل می شود، دارای ۲۲ شهرستان، ۵۴ شهر، ۷۴ بخش، ۲۲۴ دهستان و ۷۹۰۸ روستاست و فاصله جنوب تا شمال آن به ۷۵۰ کیلومتر می رسد. هنوز اعلام نگشته است که این تقسیم بندی چگونه صورت می گیرد و مناطق ترکمن نشین این استان شامل کدامیک از این تقسیمات قرار می گیرد. لازم به تذکر است که بنا به آمار رسمی کشور بیش از ۳۰ هزار ترکمن در این استان زندگی می کنند. هزینه های مربوط به امور اجرایی این طرح با افزایش قیمت محصولات پتروشیمی (دو ریال از هر کیلو) و از طریق افزایش نرخ نوشابه هایی که در استان خراسان تولید می شود، تأمین شود. بنا به نوشته روزنامه کیهان چاپ لندن علت تقسیم این استان به چند استان عدم رشد و پیشرفت این استان و مرزهای طولانی آن با کشورهای دیگر ذکر شده است. حجت الاسلام شریعتی معاون پارلمانی وزارت کشور، در این مورد گفته است از آنجا که وزارت کشور سرگرم تهیه لایحه تقسیمات جامع کشور است، با تقسیم استان خراسان مخالفتی ندارد. جنگ و دعوا هم اکنون بر سر انتخاب مراکز استانها یکی دیگر از مشکلات بزرگ تقسیم این استان است، زیرا که اهالی شهر های مختلف این استان خواستار تبدیل شهرشان به مرکز استان های جدید شده اند.



تربییون آزاد :

به تربییون آزاد ایل کون از ترکمنصحرای ایران! با سلام و خسته نباشید به دست اندرکاران ایل کون امیدوارم این خبر از ترکمنصحرای ایران را در نشریه ایل کون به چاپ برسانید.

جام جم مختومقلی

مختومقلی الحق یک شخصیت ملی و شاعر نامی و عارف ترکمنهاست. در میان ترکمنها فردی را نمی توان یافت که بر حقانیت او احترام نگذارد. از این نظر اشعار او الگوی زندگی ما است. مختومقلی توانسته است با اشعار خود یک ارتباط قوی و ناگسستنی با مردمش برقرار کند و شهامت، رادمردی، از خود گذشتگی، فضیلت، علم و آزادی را آفریده و نسلهایی را نیز پرورانده است و پرچمدار نسلهای آینده نیز خواهد بود. آثار او کنجینه ای است که مردمش در هر شرایطی آنچه را که می خواهند و می جویند از او دریافت می کنند از این نظر اشعار او چون اشعار مولانا، حافظ کهنه نگشته و هر روز با طراوت و تازگی میدرخشد و به راستی جام جم او سزاوار بزرگداشت و قدردانی است. ۲۶۲ و ۲۶۴ -۲۶۵-مین سالگرد مختومقلی در اردیبهشت هر سال توسط دانشجویان

ترکمن دانشگاه تهران در تالار شهید آوینی این دانشگاه برگزار شده است. این کار ابتکار و خلاقیت خود دانشجویان ترکمن است که در دانشگاه و دانشکده های تهران و شهرستانهای اطراف آن تحصیل می کنند. هر سال دانشجویان یک رشته مسنولیت اجرایی آن را بر عهده می گیرند و سعی دارند که هر بار با کیفیت بهتر برگزار گردد از این نظر فراخوان شعر و مقاله می شود. طی اطلاعیه ای از شاعران، نویسندگان و محققان و سایر دوستداران و علاقمندان دعوت می شود. موسیقی ترکمنی و مراسم سنتی، نمایشگاه نقاشی و طرح که گویای زندگی ترکمنهاست آذین بخش برنامه

است. در این مراسم زندگینامه مختومقلی و اشعار او قرائت می گردد و کسانیکه شعر و آثاری در ارتباط با مختومقلی آفریده اند ارائه نمایند.

این برنامه به زبان ترکمنی است ولی دوستداران غیر ترکمن نیز در آن شرکت می کنند و به زبان فارسی نیز ترجمه می شود. در این برنامه دختران و زنان نیز شرکت می کنند و حتی از مردان نیز عده آنها زیاده تر است و شاعره و محققین زن نیز در آن برنامه آثار خود را ارائه می دهند. این برنامه استقبال خوبی داشته و مردم امیدوارند که آن از دانشگاه تهران فراتر رفته و در شهرهای بندرترکمن، آق قلا و کنبد برگزار شود و سرانجام در آق توقای آرامگاه ابدی مختومقلی اتحاد عمل یافته و مراسم او همگانی و همگام با دیگر ترکمنها برگزار گردد. به امید آن روز.

خداحافظ ا. رهگذر از ترکمنصحرا

نامه ای دریافت داشتیم از آقای حسین صمدی نویسنده کتاب کتابنامه مازندران مبنی بر اینکه در چاپ مطالب ارسالی ایشان فرهنگ شاعران ترکمن - آزادی، اشتباهاتی صورت گرفته است. ضمن پوزش از این دوست محقق و پژوهشگر یاد آور می شویم که نوشته ایشان با اشتباهاتی چاپ گشته. در ضمن اشتباهات مذکور در نتیجه بی دقتی بوده است و نباید تغییر یا اصلاح در متن و یا اینکه دست بردن در متن ارسالی تلقی شود.

بسیاری از نامه های دوستان و خوانندگان ایل کون متأسفانه بر اثر تغییر آدرس برگشت خورده است و بدین جهت ما به مطالب ارسالی این دوستان دسترسی پیدا نکردیم. در اینجا با پوزش از این دوستان، خواهشمندیم که مطالب خویش را دوباره به آدرس صندوق پستی ایل کون ارسال نمایند.

گرگان و گنبد چهارمین تولید کننده گندم در

ایران

گرگان و گنبد با ۲۴۹ هزار و ۸۰۴ تن گندم از لحاظ تولید گندم مقام چهارم را در ایران دارند. امسال به دلیل شرایط نامناسب اقلیمی و بارش نامنظم و نیز پائین بودن خرید تضمین گندم بویژه در مقایسه با قیمت محصولات جانبی گندمط مانند کاه، میزان خرید توسط مراکز تعاون روستایی رو به کاهش گذاشته است. لازم به یاد آوری است که گنبد و گرگان بیش از نیمی از پنبه ایران را نیز تولید می کنند.

مساحت جنگل های شمال

کشور در ۲۰ سال

گذشته به نصف رسید

در نتیجه تخریب بی رویه جنگل های شمال کشور مساحت آن در ۲۰ سال گذشته به نصف رسید. این جنگل ها که بنابه گفته یکی از کارشناسان منابع طبیعی هفتاد میلیون عمر دارد و بازمانده دوران سوم زمین شناسی است. پیش بینی می شود که در نتیجه تخریب بی رویه درخت های آن بویژه پس از آغاز کار تولیدی کارخانه چوکا در نزدیکی ساری در سال های آینده شاهد زوال بیشتر آن خواهیم بود.

آدرس ایل گون :

IL GÜN
Postfach 30 12 03
50872 Köln
Germany

آدرس ایل گون در

شبکه اینترنت :

<http://www.geocities.com/SoHo/Gallery/3677>